

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilun koulutusohjelma / Tuoteviestintä

Annina Verho

PAKKAUSSUUNNITTELU KOUVOLAN KAUPUNGIN
NIMIKKOLEIVONNAISELLE

Opinnäytetyö 2010

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilun koulutusohjelma

VERHO, ANNINA	Pakkaussuunnittelu Kouvolan kaupungin nimikkoleivonnaiselle
Opinnäytetyö	52 sivua + 6 liitesivua
Työn ohjaaja	Lehtori Tarja Brola
Toimeksiantaja	Kouvolan kulttuuritoimi
Toukokuu 2010	
Avainsanat	digitaalinen painotekniikka, graafinen suunnittelu, pakkaussuunnittelu, pakkaus, leivonnainen, toimintatutkimus

Tämän opinnäytetyön aiheena on pakkaussuunnittelu Kouvolan kaupungin nimikkoleivonnaiselle. Tavoitteena on suunnitella leivonnaiselle kartonkinen leivonnaisrasia ja siihen kolme erilaista graafista ulkoasua. Näiden graafisten ulkoasujen kautta pakkaus saa kolme eri teemaa, jolloin leivonnaisen lisäksi pakkauksessa mainostetaan muun muassa Kouvolan kaupunkia ja Kouvolan kulttuuritoimen Minun Kouvolani -hanketta. Leivosrasia on tarkoitus valmistaa uudella digitaalisella painotekniikalla, jolloin rasioiden valmistaminen piensarjoina on kustannuksiltaan edullisempaa verrattuna muihin painotekniikoihin.

Suunnittelutyö painottuu graafiseen suunnitteluun, mutta sisältää myös pakkauksen rakenteen ja mitoituksen suunnittelua. Tutkimusmenetelmänä käytetään toimintatutkimusta, jolloin reflektointi suunnittelijan, asiakkaan ja muiden yhteistyökumppaneiden välillä vie suunnitteluprosessia eteenpäin. Työn toimeksiantaja ja asiakas on Kouvolan kulttuuritoimi ja muita yhteistyökumppaneita ovat Kouvola Innovation Oy sekä Solver palvelut.

Suunnitteluprosessi alkaa asiakkaan toiveiden ja tavoitteiden kartoituksella, jonka jälkeen muodostetaan työn rajaus ja tutkimuskysymys. Tutkimusosio sisältää tiedonhankintaa pakkaussuunnittelusta, kuten esimerkiksi graafisesta suunnittelusta sekä pakkauksen valmistukseen ja kuljetukseen liittyvistä asioista. Tiedonhankinta käsittää myös markkinoilla olevien leivonnaispakkausten tutkimisen ja analysoinnin.

Kustannukset ovat tässä työssä melko rajaava tekijä, ja ne vaikuttavat vahvasti päätöksiin, joita suunnitteluprosessin aikana tehdään. Työ kuvaa hyvin, miten tärkeää on ottaa pakkaussuunnitteluun liittyvät asiat jo hyvissä ajoin selville, jotta esimerkiksi projektin aikataulu pysyisi hallinnassa. Tässä työssä suunnittelijalla on paljon vastuuta projektin eteenpäin viemisessä. Lopputuloksena syntyy kolme toisistaan graafisesti eroavaa leivonnaisrasiaa.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Design

VERHO, ANNINA

Package design for the official pastry of the city of
Kouvola

Bachelor's Thesis

52 pages + 6 pages of appendices

Supervisor

Senior lecturer Tarja Brola

Commissioned by

Kouvolan kulttuuritoimi

March 2010

Keywords

action research, digital printing technique, graphic design,
package, package design, pastry

The subject of this bachelor's thesis is to design a package for the official pastry of the city of Kouvola. The aim is to design three different graphics for the pastry's packaging. Every graphic has its own theme, which influences the graphic design. Package design includes determining the measurements for the package and finding a perfect model for the package structure. In the production of the package, a new printing method, digital printing, will be used. This new printing mechanism enables low cost and small series production. This project is commissioned by Kouvolan kulttuuritoimi. Other co-operators are Kouvola Innovation Oy, which finances the first package prototypes and Solver palvelut, which produces the prototypes.

The design process is based on action research, which means that -the designer, the client, and the other partners involved cooperate closely. This work represents amount of actors that the package design includes and which problems have to be solved before the final product can be designed. A designer has to consider, for example, limitations set by the manufacturer for the package and which kind of limitations the pastry itself sets, too.

The first part of this thesis introduces the aims and the basis of the work. The next section clarifies the research work and information related to examining packages already on a market, studying the laws of the grocery field, and exploring graphic design and digital printing. The results of the information retrieval are documented in written and pictorial form. Based on this information and conversations with Kouvolan kulttuuritoimi, the package structure is chosen and the first graphic sketches of the package are designed. The sketching requires a few drafts and changes are made in the graphics after consultations with the client. The final result is three different designs for the pastry package.

SISÄLLYSLUETTELO

KÄSITTEET

1	JOHDANTO	7
2	OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	8
	2.1 Tutkimusongelman määrittely	8
	2.2 Kouvolan kulttuuritoimi	10
	2.3 Kouvolan nimikkoleivonnainen –”Min mustikkainen”	11
	2.4 Kinno — Kouvola Innovation Oy	12
	2.5 Solver palvelut	12
3	TUTKIMUSMENETELMÄT	13
4	TIEDONHANKINTA JA ANALYSOINTI	14
	4.1 Digitaalinen painotuotanto	14
	4.2 Pakkausmallit ja pakkauksen rakenne	15
	4.3 Pakkausgrafiikka	18
	4.4 Elintarvikelainsäädäntö	21
	4.5 Pakkaaminen ja kuljetus	23
5	PAKKAUS	24
	5.1 Pakkausmalli-ideoita ja vaihtoehtoja	24
	5.2 Pakkauksen mitat	27
	5.3 Ikkunan suunnittelu	28
6	GRAAFINEN SUUNNITTELU	29
	6.1 Luonnokset — 1. pakkaus ”Min mustikkainen”	30
	6.2 Luonnokset — 2. pakkaus ”Minun Kouvolani”	34
	6.3 Luonnokset — 3. pakkaus ”Kouvola”	35

7 VALMIIT PAKKAUKSET	39
7.1 Pakkaus 1.	40
7.2 Pakkaus 2.	40
7.3 Pakkaus 3.	41
8 POHDINTA	42
KUVALUETTELO	47
LÄHTEET	50
LIITTEET	
Liite 1 Leivonnaisasiat	
Liite 2 Muut leivonnaispakkaukset	
Liite 3 Suunniteltu rasiamalli: mittapiirros	
Liite 4 Valmis rasiamalli: mittapiirros	
Liite 5 Luonnoksia: ainesosaluettelo	
Liite 6 Valmiit leivonnaisasiat	

KÄSITTEET

Digitaalinen painotekniikka = Painomenetelmä, jossa painotuotteen sisältämä grafiikka tuotetaan suoraan pakkausmateriaaliin elektronisesti. (Seppälä 2000)

Graafinen suunnittelu = suunnittelua, jossa käytetään värejä, symboleja, tekstiä, typografiaa, muotoja ja kuvia. Suunnitteluun kuuluu informatiivisuus, kuvakielen käyttö ja lisäarvon luominen. (Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula 2002, 223.)

Leivonnainen = useimmiten makea ruokalaji, joka koostuu esimerkiksi pohja- ja päällystaikinakerroksista, joiden välissä on täytettä. (Heinonen 2003, 16)

Pakkaussuunnittelu = pakkauksen muotoilu tai pakkauksen graafisen ulkoasun suunnittelu tuotteelle/tuotteille. (Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula 2002, 217)

Pakkaus = Pakkaus sisältää tuotteen. Pakkauksen funktio on suojata tuotetta, kertoa tuotteesta, myydä tuotetta ja helpottaa tuotteen käsittelyä. (Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula 2002,15.)

Toimintatutkimus = Tutkimusmenetelmä, joka pyrkii ratkaisemaan konkreettisia ongelmia niin tutkijan, asiakkaan ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Toiminta ja tutkimus kulkevat rinnakkain. (Anttila 2005, 440.)

1 JOHDANTO

Osallistuin syksyllä 2009 Kouvolan kaupungin kulttuuritoimen järjestämään leivonnaiskilpailuun, jossa etsittiin Kouvolan kaupungille nimikkoleivonnaista. Kilpailu oli osa Kouvolan kulttuuritoimen Minun Kouvolani -hanketta. Tämä hanke järjestää vuonna 2010 erilaisia yleisötapahtumia ympäri Kouvola ja juhlistaa näin Kouvolan kaupungin 1-vuotisjuhlaa. Menestyin leivonnaiskilpailussa ja voitin kilpailun kehittelemälläni leivonnaisella, ”Min mustikkaisella”. Kouvolan kulttuuritoimi oli tietoinen opinnoistani muotoilun alalla, joten he tarjosivat leivonnaiskilpailussa menestymisen myötä minulle projektia, jossa suunnittelisin leivonnaiselle pakkauksen. Tästä kehittyi opinnäytetyöni aihe: *Pakkaussuunnittelu Kouvolan kaupungin nimikkoleivonnaiselle*.

Kouvola Innovation Oy:n ÄlyKop-hanke tuli mukaan pakkausprojektiin tarjoamalla pakkaukselle uutta digitaalista painotekniikkaa. Tämän tekniikan toteuttaisi ÄlyKop-hankkeen yhteistyökumppani Solver palvelut, joka valmistaa kotelotehtaallaan erilaisia kartonkisia pakkauksia uudella digitaalisella painomenetelmällä. ÄlyKop-hanke tulisi myös rahoittamaan ensimmäiset protomallit pakkauksesta. Leivonnaiselle pakkaus on ensimmäinen mainontaväline, joten pakkaussuunnittelulla ja etenkin graafisella osuudella on suuri merkitys leivonnaisen markkinoinnissa. Itse suunnittelijana olin erittäin kiinnostunut pakkaussuunnittelusta ja pidin opinnäytetyön aihetta parhaana mahdollisena tulevaisuutta ajatellen. Pakkaussuunnittelu on kasvava ala Suomessa ja siihen panostetaan koko ajan enemmän niin muotoilijoiden kuin graafistenkin suunnittelijoiden avulla.

Opinnäytetyöni tavoite oli suunnitella kolme erilaista graafista ulkoasua leivonnaispakkaukselle ja osaksi myös pakkauksen ulkomuotoa ja mittoja. Haastetta suunnitteluun toi kolmen erilaisen graafisen ulkoasun suunnittelu, joiden tuli mainostaa samaa tuotetta. Opinnäytetyöni sisältää suunnitteluprosessin, jossa toimintatutkimuksen kautta pakkaussuunnitteluun vaikuttavat tekijät sitoutuvat yhteen. Suunnitteluprosessi kuvaa hyvin, miten paljon eri asioita tulee ottaa huomioon pakkaussuunnittelua tehdessä ja miten reflektointi asiakkaan ja suunnittelijan välillä vie suunnittelutyötä eteenpäin. Opinnäytetyön sisältö käsittelee ensin tutkimusongelmaa ja tavoitteita, joiden kautta siirryn tiedonhankintaosuuteen. Tiedonhankinta käsittelee niin kirjallista kuin visuaalistakin puolta.

Suunnitteluprosessi on jaettu portaittain, jolloin luonnokset ovat ensimmäinen askel suunnittelutyössä ja seuraavat askeleet vievät suunnittelutyötä eteenpäin kohti lopputulosta — valmiita leivonnaispakkauksia. Opinnäytetyön tekemisen aloitin tammikuussa 2010 ja projekti jatkui huhtikuun 2010 loppuun.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tutkimusongelman määrittely

Työni tavoitteena oli suunnitella Kouvolan kaupungin nimikkoleivonnaiselle pakkaus ja siihen kolme erilaista graafista ulkoasua. Työni tulos oli produktiivinen ja graafisen suunnittelun osuus oli suuri. Tarve leivonnaispakkaukselle tuli asiakkaaltani, Kouvolan kulttuuritoimelta. Leivonnaisella ei ollut vielä pakkausta, jonka avulla sitä voitaisiin myydä tai jakaa. Pakkauksella tuli olla myös funktio mainontavälineenä. Pakkauksella mainostettaisiin itse leivonnaista, mutta myös Kouvolan kulttuuritoimen tapahtumia ja Kouvolan kaupunkia. Vaikka leivonnainen oli ollut esillä muutamissa lehtiartikkeleissa Kouvolan seudulla, niin leivonnaista ei oltu mainostettu mahdollisen myynnin näkökulmasta. Pakkaus oli siis ensimmäinen ja näkyvin mainos leivonnaiselle.

”Hyvä pakkaus takaa menekin ilman mainontaakin, eli pakkaus todella hoitaa viestinnällistä tehtävää”. (Bergström ja Leppänen 2007, 197)

”Kotelo myy tuotteen ensimmäisen kerran, tuote itse myy itsensä jatkossa, kotelo vain muistuttaa kuluttajaa siitä” .” (Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula 2007, 172)

Tutkimusongelmaksi määrittelin: ”Millainen pakkaus Kouvolan nimikkoleivonnaiselle?”. Koska pakkauksella haluttiin mainostaa leivonnaisen lisäksi myös Kouvolan Kaupunkia ja Minun Kouvolani -hanketta, niin päädyin yhdessä asiakkaani kanssa siihen, että pakkauksella olisi kolme erilaista ulkoasua. Tämä tarkoitti sitä, että jokaisella graafisella ulkoasulla oli oma teemansa, jolloin jokainen pakkaus oli keskittynyt tuomaan esille valittua teemaa. Teemat olivat: 1. pakkaus: ”Min mustikkainen”, 2. pakkaus: ”Minun Kouvolani” ja 3. pakkaus: ”Kouvola”.

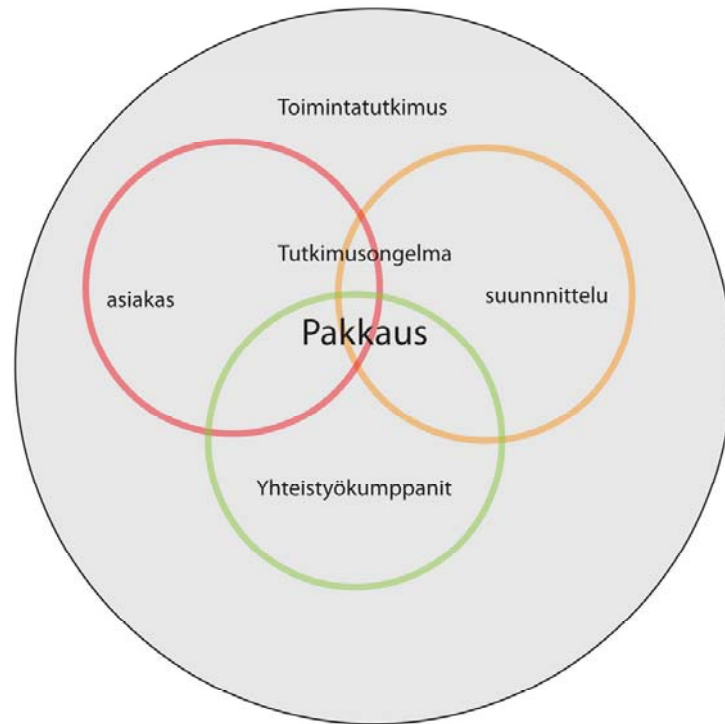

”Minun Kouvolani”- pakkaukselle määriteltiin myös lisäfunktio eli tämä pakkaus tulisi sisältämään mahdollisesti myös muitakin Kouvolan kaupungin leivonnaisia, joten graafiseen osuuteen tuli tarkentavaksi alaongelmaksi: ”Millainen graafinen ulkoasu ilmentää pakkauksen sisältävän leivonnaisia, mutta ei sido graafista ulkoasua mihinkään tiettyyn leivonnaiseen?”.

Jokaiselle pakkaukselle määrittelin myös käyttötarkoitukset ja –tilanteet, joissa leivonnaista jaettaisiin tai myytäisiin. 1. pakkaus, ”Min mustikkainen”, olisi nimikkoleivonnaisen virallinen myynti- ja jakelupakkaus. Leivonnaista myytäisiin esimerkiksi tällä pakkauksella leipomoissa ja kahviloissa. 2. pakkaus, ”Minun Kouvolani”, olisi käytössä Minun Kouvolani -hankkeen järjestämissä tapahtumissa ja tilaisuuksissa, jolloin leivonnaisia jaettaisiin esimerkiksi ulkoilmatapahtumissa, jolloin tapahtumien yleisö saisi leivospakkauksen mukana tietoa myös muista Minun Kouvolani -tapahtumista. 3. pakkaus, ”Kouvola”, olisi funktioltaan liikelahjamainen, jolloin leivonnaista jaettaisiin tässä pakkauksessa esimerkiksi Kouvolan kaupungin virallisemmissä tilaisuuksissa. Leivospakkausta voitaisiin käyttää myös tapahtumissa, joissa Kouvolan kaupunki on mainostamassa itseään, esimerkiksi messuilla.

Kuten Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula (2002, 215) kertovat pakkaussuunnittelun lähtökohdista, pakkaussuunnittelussa on aina otettava huomioon pakkauksen sisältämä tuote ja mahdollisen valmistajan asettamat rajoitteet. Nämä edellä mainitut asiat tuli myös minun ottaa huomioon, joten määrittelin alaongelmiksi lisäksi myös: ”Millaisia vaatimuksia leivonnainen asettaa pakkaukselle ja millaisia rajoitteita pakkauksen valmistaja, Solver palvelut, asettaa pakkauksen muotoilulle?”.

Tutkimusongelmani sijoittuu viitekehyksessä keskelle ja sen ympärille kokosin suunnitteluprosessiin liittyvät tekijät. Tutkimusmenetelmänä käytin toimintatutkimusta, joka sitoi kaikki elementit viitekehyksessä yhteen (kuva 1).

Kuva 1. Viitekehys. kuvaa suunnitteluprosessiin vaikuttavia tekijöitä.

Toimintatutkimus ympäröi kokonaisuutta, koska kaikki tekijät linkittyvät toisiinsa tämän tutkimusmenetelmän kautta.

Viitekehys sisältää tiiviin yhteistyön eri tekijöiden välillä, ja kokonaisuus ohjaa suunnitteluprosessin kulkua. Jokainen osa-alue viitekehyksessä linkittyy toisiinsa, koska toimintatutkimuksessa ratkaisua haetaan niin asiakkaan tarpeiden ja toiveiden kautta, mutta mukana kulkee koko ajan myös muut yhteistyökumppanit ja heidän asettamat tavoitteet/rajoitukset.

2.2 Kouvolan kulttuuritoimi

Kouvolan kulttuuritoimi on Kouvolan kaupungin toimiyksikkö, joka järjestää erilaisia kulttuuritapahtumia Kouvolassa ja osallistuu niiden suunnitteluun (Kouvolan kaupunki, Kulttuuritoimi 2010). Kulttuuritoimenjohtajana toimii Anne Eriksson. Toiminta-ajatuksena on ylläpitää kulttuuria Kouvolassa ja etenkin nyt, kuntaliitoksen myötä, tuoda kulttuuri yhteiseksi asiaksi kaikkialle Kouvolaan ja kouvolaisten keskuuteen. Kouvolan kulttuuritoimella on erilaisia projekteja käynnissä, joista tällä hetkellä ”Minun Kouvolani” -hanke on suurin (Kouvolan kaupunki, Minun Kouvolani -hanke 2010). Tämä hanke pyrkii vahvistamaan ja luomaan yhteishenkeä uuden

Kouvolan asukkaiden keskuudessa. Minun Kouvolani -hanke tarjoaa Kouvolan kaupungin juhluvuoden 2010 aikana Kouvolan asukkaille erilaisia tapahtumia ja yhteistoimintaa.

2.3 Kouvolan nimikkoleivonnainen –”Min mustikkainen”

Minun Kouvolani -hanke järjesti syksyllä 2009 leivonnaiskilpailun, jossa etsittiin Kouvolan kaupungille omaa nimikkoleivonnaista. Leivonnaisen tuli kuvastaa maultaan ja ulkonäöltään Kouvolan kaupunkia. Kilpailun myötä saatu Kouvolan nimikkoleivonnainen ”*Min mustikkainen*” (Kuva 2) on ollut maisteltavissa jo muutamissa eri tapahtumissa, mutta leivonnaiselta puuttui pakkaus, jonka avulla leivonnainen saataisiin myyntiin ja jakeluun.

Kuva 2. Kouvolan nimikkoleivonnainen ”Min mustikkainen”

Kouvolan nimikkoleivonnainen on kääretorttupohjien väliin valmistettu moussetäytteinen leivonnainen. Täyteenä leivonnaisessa on vanilja-tuorejuustomousse sekä mustikka-tuorejuustomousse. Leivonnainen kuvaa ulkonäöltään Kouvolan kaupunkia, jossa peltomaiseman ja kaupungin välissä kuohuu Kymijoki. Täytteiden lempeä mustikka kuvaa Kouvolan mainostamaa ”kiehtovaa Kouvolaa” ja vaniljatäyte ”kodikasta Kouvolaa”. Leivonnainen valmistetaan yhdeksi isoksi leivonnaislevyksi, joka leikataan annospaloiksi.

2.4 Kinno — Kouvola Innovation Oy

Kinno — Kouvola Innovation Oy on Kouvolan kaupungin omistama elinkeinotoimen kehitysyhtiö. Internet-sivuillaan (Kouvola Innovation Oy, Kehityspalvelut 2010) Kouvola Innovation Oy kertoo, että päämääränä on kehittää Kouvolan elinkeinoelämää. Kouvola Innovation Oy palvelee kolmella ydintoiminta-alueella: yritys-, matkailu- ja kehityspalveluissa. Kehityspalvelujen yksi osa-alue on metsä-, energia- ja ympäristötoimiala, jonka tavoitteena on metsäteollisuuden rakennemuutokseen sekä energia- ja ympäristöosaamiseen liittyvien mahdollisuuksien hyödyntäminen uuden liiketoiminnan kehittämiseksi. Tähän kehittämiseen liittyy ÄlyKop -hanke (ÄlyKop -hanke 2010), jonka yhtenä kehityksen kohteena ovat olleet digitaalisella painomenetelmällä valmistettavat pakkaukset (ÄlyKop -hanke, Älypakkaukset 2010). Pakkausprojektia vetää Kouvola Innovation Oy:ssä Minna Pasila-Lehtinen.

ÄlyKop -hankkeen tarjoama pakkausmalli tarkoittaa pakkausta, joka valmistetaan kartongista, ja pakkauksen graafinen ulkoasu painetaan uudella digitaalisella painotekniikalla. Tämä digitaalinen painotekniikka mahdollistaa pakkauksien valmistamisen kustannustehokkaasti ilman, että asiakas joutuisi tilaamaan pakkauksia suuria määriä. Digitaalisen painotekniikan avulla voidaan myös muuttaa pakkauksen ulkonäköä helposti, koska grafiikkaa voidaan muokata digitaalisesti ilman, että koko valmistusprosessiin tarvitsisi tehdä muutoksia. *Digitaalisen kotelotuotannon etuja ovat nopeus ja piensarjojen kustannustehokas valmistaminen. Muunneltavuudella ja yksilöinnillä pakkaus voi toimia käteväenä käyttöliittymänä ja täten maksaa itsensä. Lähtökohtana on, että pakkauksella on muitakin rooleja kuin pelkkä sisällön fyysinen suojaaminen.* (Pasila-Lehtinen, 2009). Pakkauksista voidaan tehdä siis asiakkaan tarpeisiin vastaavia ja persoonallisia ulkonäöltään, eikä asiakas joudu maksamaan suuria kustannuksia ulkoasujen muutoksista.

2.5 Solver palvelut

Solver palvelut on Anjalankoskella toimiva painotalo. Päätuotteita ovat erilaiset painotuotteet, kuten tuoteluettelot, esitteet, suoramarkkinointimateriaalit, kirjat ja erilaiset julkaisut (Solver palvelut, Yritys 2010). Solver palveluilla on myös kotelotehdas, joka valmistaa kartonkisia koteloita erilaisiin käyttötarkoituksiin. Kotelotehdas on ensimmäinen Euroopassa, joka käyttää uutta, digitaalista

painotekniikkaa, joka mahdollistaa koteloiden ja erilaisten kartonkipakkausten valmistuksen piensarjoina ja kustannuksiltaan edullisina. Yrityksen toimitusjohtaja Mauri Reinilä kertoo, että digitaalinen painomenetelmä on heidän suuri etunsa painoalan markkinoilla (Reinilä, 2010).

3 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyöni pohjautui laadulliseen tutkimusmenetelmään, jonka avulla pyrin ymmärtämään, selittämään ja tulkitsemaan omaa suunnitteluprosessiani ja tekemiäni suunnitteluratkaisuja. Laadullinen tutkimusmenetelmä tarkoitti opinnäytetyössäni toimintatutkimusta, jossa yhteistyökumppaneiden ja suunnittelijan välinen toiminta korostuu. *Reflektointi* eli keskustelu, pohdinta ja käytännössä tapahtuvan suunnittelun arviointi tapahtui minun ja yhteistyökumppaneideni Kouvolan kulttuuritoimen, Kouvola Innovation Oy:n ja Solver palveluiden välillä. Tämä mahdollisti sen, että tavoitteet asiakkaan, Kouvolan kulttuuritoimen, puolelta voitiin saavuttaa ja muut tavoitteet ja rajoitukset, jotka tulivat muiden yhteistyökumppaneiden osalta, eivät jääneet huomioimatta. Sain ensikäden tietoa yhteistyökumppaneiltani siitä, miten suunnittelutyöni oli edistynyt ja vastasivatko suunnitteluratkaisuni tavoitteita.

Toimintatutkimus voidaan jaotella toiminta-askeliin, jotka sisältävät havainnoimisen, suunnitteluvaiheen ja reflektoinnin (Anttila 1992, 106). Nämä toiminta-askleet toistuiivat useaan otteeseen projektini aikana, koska suunnittelun eteneminen vaati aina edellisen suunnitteluratkaisun arvioimista ja uuden tiedon hankkimista, jotta uusi suunnitteluratkaisu olisi edellistä parempi.

Abduktiivinen lähestymistapa oli osa toimintatutkimustani, koska suunnitteluprosessini oli käytännönläheinen, ja se pohjautui osaksi teoriaan, luoden uusia ja innovatiivisia ratkaisumalleja. *Laadullista tutkimusta ei kannatakaan hahmottaa sen paremmin induktiiviseksi eli aineistolähtöiseksi kuin deduktiiviseksi eli teorialähtöiseksi prosessiksi; näiden sijasta se kannattaa nähdä abduktiona, päättelyprosessina, jossa teorian ja käytännön näkökulmat vuorottelevat johtopäätösten muodostamisessa.* (Anttila 2005, 282.) Suunnitteluprosessissani tiedonhankinta oli osaksi teorialähtöistä, mutta teoriaa peilasin myös käytäntöön. Ratkaisumallien valinnassa yhdistin teorian ja käytännön realistiseksi

kokonaisuudeksi, jolloin pyrin saamaan parhaimman lopputuloksen suunnitteluprosessille.

4 TIEDONHANKINTA JA ANALYSOINTI

Pakkaussuunnittelijan kannalta on tärkeää, että suunnittelija perehtyy hyvin pakattavaan tuotteeseen, mutta myös pakkauksen valmistusmenetelmiin ja tekniikoihin. Tein tiedonhankintaa pakkauksen rakenteeseen ja valmistusmenetelmiin liittyen lukemalla alan kirjallisuutta ja tutustuin Anjalankoskella sijaitsevaan Solver palvelut kartonkipakkauksia valmistavaan yritykseen. Hankin myös paikallisilta leipomoilta pakkausmalleja, joita he käyttävät omien leivonnaistensa myynnissä. Järjestimme myös asiakkaani kanssa tapaamisen paikallisen leipomon kanssa, jolloin selvitimme heidän näkemyksiään leivonnaispakkauksista, ja miten leipomo tulisi huomioida pakkausta suunniteltaessa. Tiedonhankinnan dokumentoin kuvina sekä kirjallisesti.

Graafiseen suunnitteluun liittyen tein tiedonhankintaa markkinoilla olevista leivonnaispakkauksista, joita tutkin visuaalisesta näkökulmasta. Hankin suunnittelutyötä varten kuvamateriaalia Kouvolan kaupungista ja keskustelin asiakkaani kanssa siitä, millaisia toiveita heillä oli pakkauksen ulkonäköön ja tekstisisältöön liittyen. Tutustuin myös elintarvikelainsäädäntöön, joka määrittelee mitä pakkauksen tulee sisältää tekstiosuudeltaan. Elintarvikelainsäädäntö tuli esiin myös pakkauksessa käytettävän materiaalin kohdalla, jolloin hankin tietoa pakkausmateriaaleja koskevasta lainsäädännöstä.

4.1 Digitaalinen painotuotanto

Tehdessäni tiedonhankintaa digitaalisesta painomenetelmistä huomasin, että tietoa löytyi jonkin verran, mutta pakkausten valmistukseen liittyvästä digitaalisesta painomenetelmästä tietoa löytyi melko vähän. Vuonna 1997 digitaalisten painomenetelmien potentiaalisiksi tuoteryhmiksi ei luettu elintarvikepakkauksia, ja esimerkiksi pakkaamista käsittelevässä kirjassa (Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula 2002, 119) digitaalinen painomenetelmä nähtiin vielä tulevaisuuden

menetelmänä. Digitaalinen painomenetelmä pakkausalalla on lisääntynyt vasta viime vuosina ja todennäköisesti tämän takia kirjallinen tieto on vielä vähäistä.

Digitaaliset painomenetelmät voidaan jakaa kolmeen osaan: tooneriperusteiset tekniikat, mustesuihkutekniikka ja termografia. Näissä kaikissa kolmessa digitaalisessa painomenetelmässä painoaiho muodostetaan painoalustalle joka kierroksella uudestaan. Mikäli asiakas haluaa, niin painettavaa grafiikkaa voidaan muuttaa painotyön aikana. Esimerkiksi kymmeneen ensimmäiseen pakkaukseen voidaan painaa teksti ”Tervetuloa Kouvolaan” ja seuraaviin pakkauksiin ”Terveisiä Kouvolasta”. Pakkauksen perusgrafiikka voidaan siis pitää samana, mutta pakkauksia pystytään personoimaan muuttamalla joitain pieniä yksityiskohtia. Digitaalisessa painomenetelmässä tämä personointi ei vaadi koko painoprosessin uusimista. ”Kun kuva-aineisto yleensä muilla menetelmillä skannataan muistiin, digitaalisessa muodossa olevaa kuvaa ei tarvitse skannata, koska se on valmiiksi digitaalisessa muodossa.”(Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula 2007, 179)

Pakkauksen valmistusprosessi lähtee liikkeelle digitaalisesta painosta, jolloin kartonkiarkin pintaan painetaan graafinen ulkoasu. Digitaalisen painon jälkeen painopinta voidaan viimeistellä lakkaamalla. Sen jälkeen kartonkiarkki stanssataan eli leikataan haluttuun muotoon. Seuraavassa vaiheessa tehdään mahdolliset nuuttaukset eli kartonkiin painetaan rakenteen vaatimat taivutuskohdat. Viimeisin vaihe on ikkunoiden liimaus ja mahdolliset sivuliimaukset, jonka jälkeen pakkaus saa lopullisen muotonsa.(Seppälä 2000, 168.)

4.2 Pakkausmallit ja pakkauksen rakenne

Pakkausmallien tutkimisen rajasin kartonkisiin leivonnaispakkauksiin, koska oman työni materiaali tulisi olemaan kartonki. Myöhemmin otin tarkasteluun myös muoviset pakkaukset. Kartonkirasioita tutkin koon ja rakenteiden osalta. Kartonkirasioiden koot vaihtelivat jonkin verran leivonnaisia valmistavien yritysten välillä. Kun tutkimuksen analysoinnissa otin aineistoksi vain yhden yrityksen tuotteita, jotka oli pakattu kartonkisiin rasioihin, niin rasioiden koko pysyi samana vaikka tuote pakkauksen sisällä oli eri (kuva 3).

Kuva 3. Fazerin leivosrasioita, jotka sisältävät eri tuotteita, mutta rasiamalli sama.

Saman rasiamallin käyttö johtui epäilemättä siitä, että kustannukset olivat yritykselle edullisempia mikäli samaa pakkausmallia pystyttiin hyödyntämään mahdollisimman moneen eri leivonnaiseen.

Vähittäistavarakaupassa myytävien leivonnaisten pakkaukset sisälsivät yleensä leivonnaisia kaksi tai neljä kappaletta. Leivonnaisten valmistaja oli tehnyt päätöksensä leivonnaisten annosmäärästä ensisijaisesti sen myötä, millaisia määriä kuluttaja haluaa kerralla ostaa, mutta 2 — 4 kappaleen leivonnaispakkaukset olivat myös fyysisen kokonsa puolesta käytännöllisiä kuluttajalle. Leivonnaispakkausten kuljetus ostotilanteessa ja sen jälkeen oli helpompaa pienten pakkausten kohdalla. Suurimmat kartonkiset pakkaukset olivat täytekakkujen rasiat, joiden koko oli huomattavasti suurempi kuin leivonnaispakkausten. Täytekakkurasioiden pakkausrakenteeseen oli usein lisätty kahva, jolloin se helpotti pakkauksen kuljetusta kaupasta kotiin. Tällöin pakkauksen suuri koko ei ollut esteenä loppukäyttäjän näkökulmasta.

Tutkimissani pakkausrakenteissa ei muotoilullisesti ollut haettu erottuvuutta, vaan graafinen ulkoasu oli selvästi se tekijä, jolla pakkaus tuotiin esille. Muotoilullisesta näkökulmasta tarkastellen pakkausten rakenteissa oli käytetty muotoilua pakkausten avausmekanismeissa ja aikaisemmin mainituissa pakkausten kahvoissa. Muotoilua oli käytetty myös ”ikkunoissa”. Ikkunat ovat kartonkipakkausissa muovista tehtyjä ja läpinäkyviä, mikä mahdollistaa sen, että pakkauksen sisältämä tuote voidaan nähdä ilman pakkauksen avaamista (Seppälä 2000, 172). Nämä ”ikkunat” olivat

leivonnaispakkauksissa suosittuja, koska ostaja näki heti pakkauksen sisältämän tuotteen eikä tuotetta tällöin tarvinnut erikseen kuvata esimerkiksi graafisessa ulkoasussa. Terhen-Kääriäisen ja Leppänen-Turkulan kirjassa (2002, 19) oli esitelty tutkimus, jossa oli tutkittu kuluttajien arvostamia ominaisuuksia pakkauksissa. Kuluttajista 44% piti kolmanneksi tärkeimpänä sitä, että elintarvikepakkauksen materiaalissa on läpinäkyvä ominaisuus.

Leipomoiden käyttämät kartonkiset leivonnaisrasiat olivat yleisesti kooltaan 250mm (pituus) x 145mm (leveys) x 60mm (korkeus) tai 145mm x 115mm x 60mm. Rasioita hankittiin leipomoihin yleensä 2-4 kokoa, joita käytettiin eniten kakkujen, torttujen ja leivospalojen pakkaamiseen. Rasiat kuljetettiin ja varastoitettiin levymäisinä, jolloin ne kasattiin rasiamuotoon vasta käyttöönottilanteessa (kuva 4).

Kuva 4. Leipomoiden käyttämä kartonkinen leivosrasia, joka kasataan kokoon vasta käyttöönottilanteessa.

Kartonkisissa rasioissa ei säilytetty leivonnaisia pitkiä aikoja, vaan yleensä tuote pakattiin vasta ostotilanteessa suoraan kylmätiskistä rasiaan. Leipomoissa pakkausten tuli olla helposti kasattavissa ja pakkaamiseen ei saanut kuluu liikaa aikaa. Leipomot käyttivät myös muovisia leivonnaisrasioita. Muovisia rasioita suosittiin etenkin silloin, kun leivonnaista säilytettiin pitempiä aikoja pakkauksessa.

4.3 Pakkausgrafiikka

Keräsin kuvia markkinoilla olevista pakkauksista. Rajasin pakkaukset leivonnaispakkauksiin, koska otanta kaikista elintarvikepakkauksista olisi saattanut johtaa siihen, että tutkittava aineisto paisuisi liian laajaksi. Koska suunnittelutyössäni ei ollut kyse olemassa olevan pakkauksen uudistamisesta, vaan tuotteesta, jolla ei ollut vielä minkäänlaista pakkausta, oli tiedonhankinta keskitettävä olennaiseen — leivonnaispakkauksiin. *Aineiston valinnan tulee kuitenkin olla systemaattista ja perustua ennalta määrättyihin kriteereihin. Jos tällaisia kriteerejä ei ole, vaarana on, että tutkijan henkilökohtaiset mieltymykset ohjaavat kuva-aineiston valintaa.* (Seliger 2009, 47.)

Tutkin pakkauksia ensin yhtenä ryhmänä, jonka jälkeen jaottelin pakkaukset kartonkirasioihin ja muihin pakkauksiin (liite 1 ja liite 2). Käytin tiedonanalysoinnissa sisällönanalyysiä, jolloin jaottelin keräämiäni kuvia eri kategorioihin (Anttila 2005, 292). Sisällönanalyysin kautta selvitin pakkauksien värimaailmaa, typografiaa ja tutkin, millaisia elementtejä leivonnaispakkauksissa yleisesti käytettiin.

Leivonnaispakkauksien värit kertoivat yleensä suoraan itse tuotteesta. Mansikkaleivospakkauksessa oli punaista (kuva 5) ja omenaleivospakkauksessa vihreää (kuva 6). Värit olivat selkeitä, mutta värien määrä oli rajattu yleensä vain muutamaan pääväriin.

Kuva 5. Mansikkakääretorttupakkaus
(Fazer/ mansikkakääretorttu)

Kuva 6. Omenaleivospakkaus
(Fazer/ omenaleivos)

Pakkauksiin oli otettu värejä sekä kuvia myös leivonnaisten sisältämistä mausteista tai ainesosista. Esimerkiksi kanelipullien pakkaukseen oli laitettu ruskeaa sekä kanelitangon kuva (kuva 7), ja raparperipiirakan pakkauksessa esiin oli nostettu raparperipalat (kuva 8). Kartonkisissa leivonnaispakkauksissa graafinen ulkoasu oli selkeästi pelkistetympää kuin muissa leivonnaispakkauksissa.

Kuva 7. Kanelipullien pakkaus, jonka grafiikassa on nostettu esiin kanelitangot. (Fazer/ kanelipullat)

Kuva 8. Raparperipiirakan pakkaus, jonka grafiikassa on nostettu esiin raparperin palat. (Fazer/ raparperipiirakka)

Leivonnaispakkauksissa oli käytetty myös tuoteperheideaa eli pakkaukset oli yhdistetty graafisen ulkoasun kautta samaan ryhmään. Näin ollen pakkauksissa ei korostettu pakkauksen sisältämää tuotetta, vaan koko tuoteperhettä. Esimerkkinä oli

Myllyn Paras Oy:n Vierasvara –pakasteleivonnaiset (Kuva 9) ja Vaasan Kotiuuni –pakasteleivonnaiset (Kuva 10), joiden graafinen ulkoasu sitoi eri tuotteet yhdeksi tuoteperheeksi.

Kuva 9. Myllyn Paras Oy:n Vierasvara -tuoteperhe (Myllyn Paras Oy/ Vierasvara)

Kuva 10. Vaasan kotiuuni -tuoteperhe (Vaasan & Vaasan / Kotiuuni)

Tuoteperheen yhtenäisen ilmeen kautta kuluttaja oppii tunnistamaan tuotteet, ja mainonnan näkökulmasta ajatellen kuluttajaa ohjataan ostamaan useampia eri tuotteita, jotka kuuluvat samaan tuoteperheeseen.

Typografia oli leivonnaispakkauksissa selkeää ja leivonnaisten nimet oli tuotu hyvin esille. Ainesosaluettelot oli sijoitettu pakkauksiin joko sivuille tai taakse. Ainesosaluetteloissa oli käytetty lähes poikkeuksetta pienaakkosia eli gemenoita. Kuten Itkonen (2004, 62) toteaa, gemenoita suositaan niiden helppolukuisuuden takia. Kirjaintyyppinä oli käytetty sekä antiikvaa että groteskia. Antiikva on päätteellinen ja groteski päätteetön kirjaintyyppi (Itkonen 2004, 19).

Valmistajan nimi oli joissain pakkauksissa tuotu esille selkeämmin kuin itse tuotteen nimi. Esimerkiksi Fazerin leivonnaispakkauksissa nimi ”Fazer” näkyi erittäin selkeästi. Tämä viittasi siihen, että Fazer oli jo brändinä hyvin tunnettu, joten tuotetta myytiin suurelta osin pelkästään valmistajan nimellä. Myös Yrjö Virkola oli tutkimuksessaan (Virkola 1993, 22) todennut, että tuotemerkit eli tuotteeseen liitetyt nimet tai logot voidaan jaotella kahteen tasoon: yrityksen nimiin tai tuotteen nimiin. Tutkimuksessaan Virkola oli myös havainnut Fazerin olevan yksi vahvoista tuotemerkeistä jo pelkästään yrityksen nimellä, jolloin mainonnassa nimi Fazer yleensä korostui.

Pakkauksien typografiasta pystyi huomaamaan myös sen, että mikäli valmistajan nimi ja logo olivat muodoltaan erittäin graafisia, niin tuotteen nimeen oli valittu pelkistetympi fontti. Tällaisella muotokontrastilla haettiin erottuvuutta tuotenimen ja valmistajan nimen välille, jolloin kuluttaja pystyi erottamaan ne toisistaan.

4.4 Elintarvikelainsäädäntö

Pakkaussuunnittelussa on otettava huomioon myös lainsäädäntö. Etenkin elintarvikepakkauksia koskeva lainsäädäntö on tarkoin määriteltyä. Omassa työssäni lainsäädäntö tuli ottaa huomioon pakkauksen tekstisisällössä. Elintarvikelainsäädäntö määrittelee elintarvikepakkauksiin merkittävät pakolliset tiedot. Pakkauksesta tuli käydä ilmi muun muassa elintarvikkeen nimi, ainesosaluettelo, sisällön määrä, valmistaja ja elintarvikkeen säilyvyysaika. Pakkausmerkinnät tuli esittää selkeästi ja näkyvästi pakkauksessa. (Finlex, Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät 2010).

Elintarvikkeiden pakkausmerkintöjä koskevin säädösten ensisijaisena tarkoituksena on toimia kuluttajan tai käyttäjän avuksi (Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula 2007, 268).

Ainesosaluettelo oli tärkeä osa leivonnaispakkausta. Kondiittorin käsikirja kertoo tietoa siitä, missä järjestyksessä tuotteen ainesosat tulee merkitä ainesosaluetteloon. *Ainesosat tulee merkitä tuotteen valmistukseen käytetyn painon mukaan alenevassa järjestyksessä. (Heinonen 2003, 106).* Tämä tieto piti ottaa huomioon suunnittelussa, vaikka en itse laatinut ainesosaluettelon sisältöä, niin sille piti varata tila pakkauksessa. Otin myös yhteyttä asiakkaaseeni ainesosaluetteloja koskien, sillä hänen vastuulla oli selvittää ja hankkia pakkaukseen virallinen ainesosaluettelo.

Pakkauslainsäädäntö määrittelee myös muilta osin graafista suunnittelua. Evira kertoi pakkausmerkintäoppaassaan (Evira, pakkausmerkintäopas 2010), että mikäli pakkauksessa tuodaan esille tai korostetaan tuotteen sisältämiä ainesosia värien, kuvien tai muiden graafisten elementtien avulla, täytyy kyseessä olevan ainesosan määrä ilmoittaa pakkauksessa. Tämä tarkoitti sitä, että jos suunnittelijana halusin käyttää esimerkiksi mustikan kuvaa pakkauksessa, niin minun piti myös varmistaa, että ainesosaluetteloon tulee merkintä siitä, kuinka paljon mustikkaa tuote sisältää.

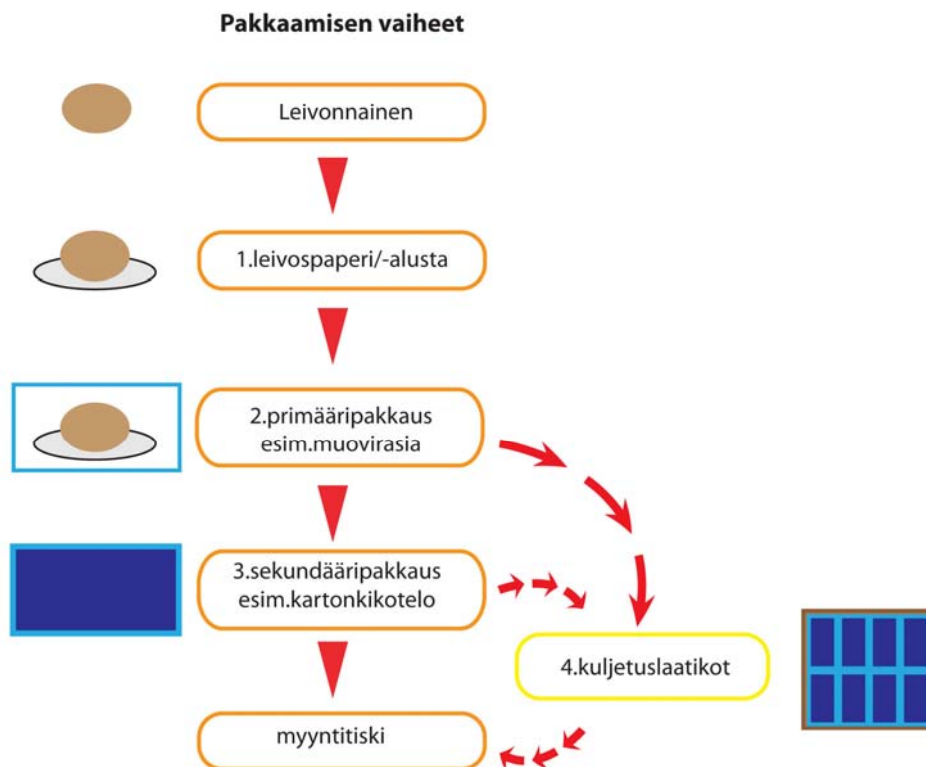
Pakkausmateriaalit ovat osa pakkaussuunnittelua. Koska kyseessä oli leivonnainen, joka luetaan pakattaviin elintarvikkeisiin, piti minun selvittää kuinka elintarvikelainsäädäntö määrittelee kyseessä olevan tuotteen kohdalla sallitut pakkausmateriaalit ja etenkin kartonkiset pakkausmateriaalit. Elintarvikekartongin käyttö oli minulle suunnittelijana ensisijainen materiaali, josta mielestäni pakkaus tuli valmistaa, mutta vieraillessani Solver palveluiden tehtaalla kävi ilmi, että heidän käyttämänsä kartonki soveltuu ainoastaan elintarvikkeiden *toissijaiseen* pakkaamiseen. Solver palveluilla oli vielä kehitysvaiheessa elintarvikekartongin käyttö ja painaminen heidän omalla tehtaallaan. Tein siis lisätiedusteluja elintarvikevirastolta pakkaukartonkien käytöstä, koska epäselvää oli se, että täytyykö pakkauksen materiaali olla kokonaan elintarvikekartonkia, kun kyseessä oli leivonnainen. Sain ensikäden tietoa elintarvikeviraston pakkausmateriaalivastaavalta, Pirkko Kostamolta. Hän kertoi esimerkkinä, että vaikka leivonnainen ei koskettaisi esimerkiksi pakkauksen kansiosaa, niin kansiosa luetaan silti ”välilliseksi” kosketuspinnaksi, jolloin kansiosankin tulee olla elintarvikekartonkia.

Elintarvikekartonki on pintakäsiteltyä kartonkia, jolloin se esimerkiksi estää kosteuden pääsyn pakkauksen sisälle. Elintarvikekelpoisilta kartongeilta vaaditaan usein myös estokerroksia, jolloin kartonkiin on liitetty muovi- tai alumiinikerros, joka estää edellä mainittua kosteuden siirtymistä sekä haju- ja makuhaittoja. Myös pakkauksessa käytettävät painovärien tuli soveltua elintarvikkeille.

Pakkauksen tuli olla siis kokonaan elintarvikekartonkia, ja tarkentavasti sanottuna: kosteille ja rasvaisille leivonnaisille tarkoitettua elintarvikekartonkia.

4.5 Pakkaaminen ja kuljetus

Tuotteen pakkaaminen on osa pakkauksen funktiota. Kartonkiset pakkaukset toimitetaan kasaamattomina tuotteen pakkaajalle, jolloin aikaa kuluu pakkauksen kokoamiseen. Tuotteen pakkaamisen voi jakaa kolmeen tai neljään osaan riippuen siitä, kuinka monta pakattavaa elementtiä pakkaus sisältää, myydäänkö tuote suoraan leipomosta vai kuljetetaanko se leipomolta vielä eteenpäin (kuva 11).

Kuva 11. Pakkaamisen eri vaiheita kuvaava malli

Pakkaaminen tuli ottaa työssäni huomioon, koska pakkaamiseen kuluva aika oli kustannuksiltaan suurempi, mitä kauemmin pakkaaminen vei aikaa. Asiakkaani halusi kustannussyistä tehdä heti alkuvaiheessa selvityksen, kuinka monta pakkausvaihetta tuotteen pakkaaminen leipomoissa yleensä vaatii ja kuinka paljon se vaikuttaa kustannuksiin. Pidimme asiakkaani ja paikallisen leipomon, Kymen Wienerin, kanssa palaverin, jossa selvitimme pakkaamiseen liittyviä tekijöitä.

Pakkauksien kuljetusnäkökulma tuli ottaa myös huomioon, koska leivonnaisia kuljetettaisiin leipomolta asiakkaalle, Kouvolan kulttuuritoimelle, sekä erilaisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin ympäri Kouvola. Huomioon tuli ottaa miten, ja millä leivonnaispakkauksia kuljetetaan. Kondiittorin käsikirjassa on selvitetty, että leivosrasiat kuljetetaan suuremmissa kuljetuslaatikoissa (Heinonen 2003, 100), jolloin niiden siirtäminen paikasta toiseen on helpompaa. Leivosrasiat asetellaan kuljetuslaatikoihin niin, että ne eivät pääse liikkumaan tai heilumaan kuljetuksen aikana. Palaverissa, jonka pidimme Kymen Wienerin kanssa, selvitin myös heidän näkemyksiään leivospakkausten kuljetuksesta. Kymen Wiener oli sitä mieltä, että pakkauksen koon tulisi olla mitoitettu niin, että kuljetuslaatikot täyttyisivät mahdollisimman tiiviisti. Mitä tiiviimmin ne saataisiin aseteltua, sitä paremmin itse leivonnaiset säilyisivät kuljetuksessa. Kuljetusvälineenä tulisi olemaan auto, jolloin etenkin mahdolliset auton liikkeestä aiheutuvat kuljetuslaatikoiden heilahtelut ja tärinä saattaisivat olla suuria vahingonaiheuttajia leivonnaispakkauksille. Suunnittelutyötä varten sain Kymen Wiener -leipomolta heidän käytössään olevien kuljetuslaatikoiden mitat.

5 PAKKAUS

5.1 Pakkausmalli-ideoita ja vaihtoehtoja

Pakkaussuunnittelun lähtökohtana oli ensisijaisesti leivonnainen. Kuten Heinonen tekstissään (2003, 100) painottaa, niin pakkaus määrittelee leivonnaisten myynti ja -kulutusmäärän ostajalle sopivaksi. Tämä määrittely oli myös ensimmäinen vaihe omassa suunnittelutyössäni, jolloin määrittelimme yhdessä asiakkaani kanssa sen, että pakkaus tulisi sisältämään kaksi kappaletta leivonnaisia. Tämä perustui osaksi myös tiedonhankinnasta saamiini tuloksiin, eli kahden leivonnaisen pakkaukset olivat

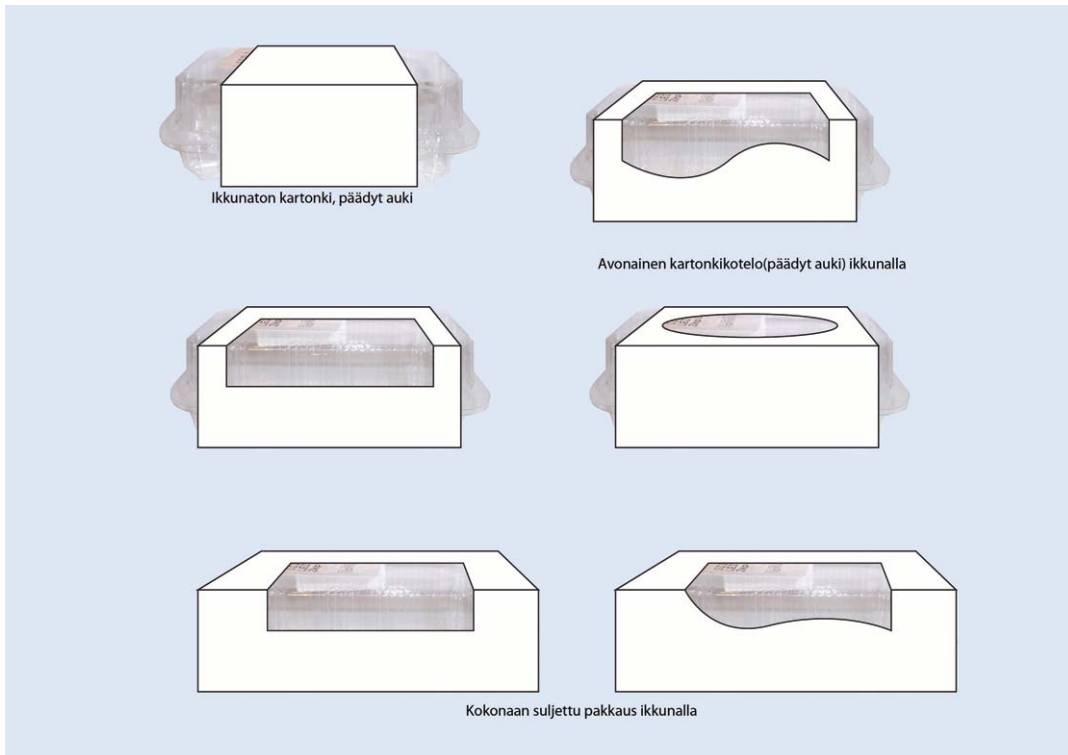

suosittuja, ja ajatellen pakkauksen fyysistä kokoa, niin kahden leivonnaisen pakkauskoko olisi tarpeeksi pieni kuljetusta ja jakelua ajatellen.

Kuten aiemmin mainitsin tiedonhankintaosiossani, niin kustannuksien minimointi oli tärkeää asiakkaalleni, ja tällöin pakkausrakenteita ei kannattaisi suunnitella kolmea erilaista, vaan asiakas saisi yhden pakkausmallin, ja yksilöisin pakkaukset graafisilla ominaisuuksilla. Kustannuksia käsittelevien keskustelujen myötä päädyimme asiakkaani kanssa lopulta siihen, että kartuttaisin myös jo valmiita olemassa olevia pakkausmalleja, koska uuden pakkausrakenteen valmistaminen tulisi olemaan kustannuksiltaan todennäköisesti liian kallis. Vierailuni Solver tehtaalla ja keskustelu yrityksen toimitusjohtajan kanssa antoivat myös suuntaa sille, että minun ei kannattaisi suunnitella kokonaan uutta pakkausrakennetta mikäli asiakkaani haluaa pitää kustannukset mahdollisimman alhaisina. Valmiiseen pakkausmalliin voitaisiin hakea uutta ilmettä esimerkiksi erikoisemmalla pakkaukseen stanssattavalla ikkunamuodolla.

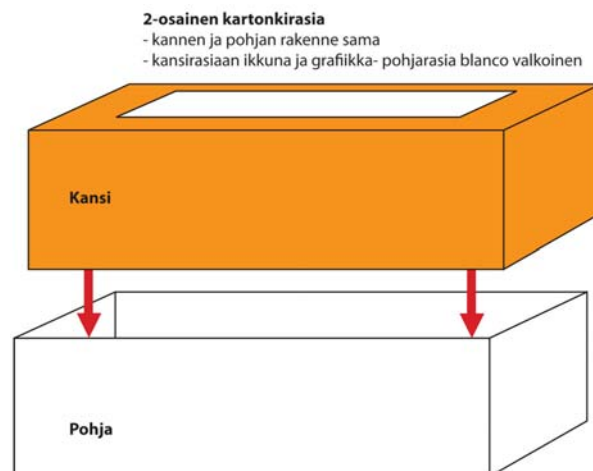
Pakkausmalleja etsiessäni esiin nousi myös leivonnaisen asettamat vaatimukset pakkaukselle. Koska kyseessä oli leivonnainen, joka vaatisi pakkaukselta tarpeeksi korkeutta ja leivonnaisen säilyminen ulkonäkönsä puolesta vaati pakkaukselta jo paljon, niin tutkin myös muovisia pakkausvaihtoehtoja. Solver palveluilta saamani idea siitä, että leivonnainen kannattaisi pakata ensin muovirasiaan ja sen jälkeen kartongista valmistettaisiin pakkauksen ulkokuori, vahvisti omaa näkökulmaani siitä, että muovirasian käyttö olisi varteenotettava vaihtoehto.

Muovirasia säilyttäisi leivonnaisen kaikkein parhaiten ja läpinäkyvyytensä ansiosta leivonnainen ei peittyisi pakkaukseen. Muovirasian päälle suunnittelisin kartonkisen kotelon, jolloin grafiikka saataisiin laitettua kartonkiin ja kuljetusta ajatellen kartonkinen ulkokuori antaisi pakkaukselle paremmat muodot pystyssä pysymiseen. Tässä vaihtoehdossa pakkauksessa käytettävän kartongin ei tarvitsisi olla elintarvikekartonkia, jolloin Solver pystyisi valmistamaan kartonkiosan helposti painolinjastollaan. Tein luonnoksia asiakkaalleni leivonnaispakkauksesta, jossa yhdistyivät muovirasia ja kartonkikotelo (kuva 12).

Kuva 12. Luonnoksia pakkausmalleista, joissa yhdistyivät kartonki ja muovi.

Pidimme palaverin asiakkaani sekä paikallisen leipomon kanssa, jolloin pohdimme muovirasian ja siihen liitettävän kartonkisen kotelon käyttöä. Keskustelujen myötä esiin nousi jätteen määrä kyseessä olevan pakkausmallin kohdalla ja se, että pakkaamiseen kuluisi liikaa aikaa. Lähdimme miettimään uutta ideaa pakkausmallille, jolloin päädyimme yhteisymmärryksessä pakkaukseen, joka olisi kaksiosainen kartonkirasia ja rasian kansiosassa olisi ikkuna (kuva 13).

Kuva 13. Ikkunallinen rasiamalli, joka koostuu pohja- ja kansiosasta.

Kaksiosainen rasiamalli oli leipomoillekin käytännöllinen, koska rasia voitaisiin toimittaa ja varastoida levymäisinä, rasian kokoaminen olisi helppoa ja leivonnaisen pakkaaminen rasiaan ei vaatisi liikaa aikaa. Ainoa ongelma tämän rasiamallin kohdalla oli pakkauksen valmistaja, Solver palvelut, koska se ei pystyisi valmistamaan pakkausta elintarvikekartongista. Priorisoimme kuitenkin asiakkaani kanssa pakkaukseen liittyvät tekijät ja vaatimukset, jolloin jo lain vaatima elintarvikekartongin käyttö pakkauksessa ei saisi jäädä ongelmaksi valmistajan puolelta tulevien esteiden takia.

5.2 Pakkauksen mitat

Pakkauksen mitoitus oli yksi tärkeä tekijä, joka tuli ottaa suunnittelutyössä huomioon. Vaikka olin tehnyt kartoitusta jo valmiista leivosrasioista, joita voitaisiin mahdollisesti hyödyntää, niin sovimme asiakkaani kanssa tässä vaiheessa niin, että suunnittelisin valmiin leivosrasiamallin rinnalle myös leivosrasiamallin omilla mitoituksilla. Tein lisää tiedonhankintaa jo olemassa olevista, valmiista kartonkisista leivosrasioista, joista tein kartonkiset hahmomallit. Näiden mallien avulla pystyin esittelemään asiakkaalleni kolmiulotteisesti rasioiden todellisia kokoja ja ne auttoivat hahmottamaan, minkä kokoista pakkausta kannattaisi lähteä miettimään. Keskusteltuamme leivosrasioiden eri kokovaihtoehtoista päädyimme asiakkaan kanssa siihen, että suunnittelisin rasiamallin, jonka *rakenne* on jo olemassa oleva malli, mutta mitoittaisin rasiaa hieman uudelleen.

Mitoitin rasian niin, että siihen mahtuisi kaksi kappaletta leivonnaisia. Mitoituksen pohjana käytin valmiiden leivosrasioiden mittoja, joita muokkaamalla sain ihannemitat leivosrasialle. Sen lisäksi, että olin ottanut leivonnaiset mitoituksessa huomioon niin suunnittelemani leivosrasian mitat olivat sopivia myös siihen, että rasioita mahtuisi mahdollisimman monta leipomoissa käytettäviin kuljetuslaatikoihin. Suunnittelemani rasiamallin mittapiirros ja rakennekuva löytyy liitteenä (liite 3).

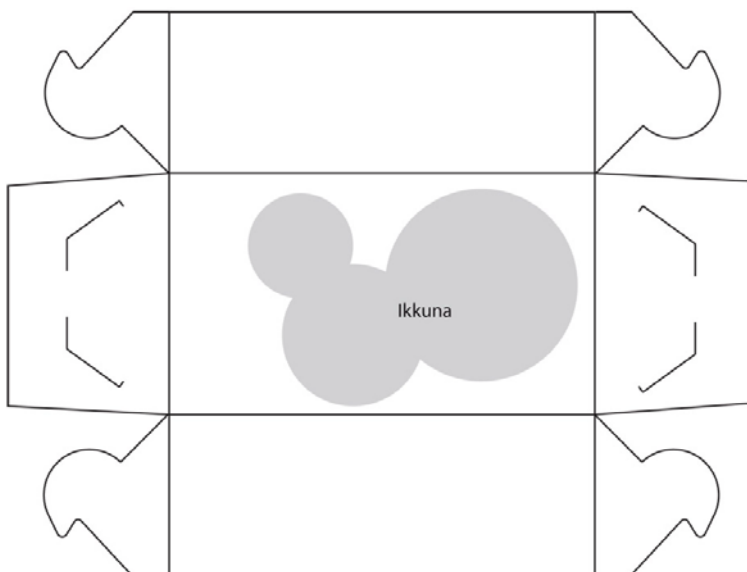
Rasian koko oli asiakkaani mielestä hyvä ja käytännöllinen. Seuraava vaihe oli selvittää, kuinka paljon kalliimmaksi tulisi valmistaa leivosrasia suunnittelemani mitoilla kuin se, että pakkauksena käytettäisiin jo valmiina olevaa leivosrasiamallia.

Tehdessäni kustannustiedusteluja kävi ilmi, että rasian valmistaminen suunnittelemani mitoilla maksaisi moninkertaisesti enemmän kuin se, että

käytettäisiin valmista rasiamallia. Kustannuksia kun tulisi olemaan jo rasiaan suunniteltavan ikkunan osalta, koska ikkunan valmistaminen tapahtuu stanssaamalla ja jokaista muotoa varten tulee tehdä oma stanssityökalunsa. Ja koska Kouvolan kulttuuritoimella oli tarve vain piensarjatuotantoon, niin alle tuhannen kappaleen valmistuseriä ei olisi järkevä toteuttaa uusilla rasian mitoituksilla. Rasiamallin valinta jätettiin vielä tässä vaiheessa auki, mutta todennäköisesti kustannuksiltaan edullisempi rasiamalli tulisi olemaan lopullinen valinta.

5.3 Ikkunan suunnittelu

Ikkunat ovat osa pakkauksen ulkomuotoa. Ikkunoiden sijoittelulla ja muodoilla voi tuoda lisäarvoa pakkaukselle. Ikkunoiden teettäminen on kuitenkin kustannuksiltaan melko kallista, mikäli tilattavien pakkausten määrä on pieni. Myös ikkunoiden sijoittelu vaikuttaa pakkauksen kokonaiskustannuksiin. Mikäli ikkuna halutaan sijoittaa pakkauksen kahden tai jopa kolmen sivun ylimeneväksi, niin tällöin ikkunamateriaalia täytyy työstää erikoistyökaluilla, jotta ikkunamateriaali saadaan taipumaan pakkauksen muotojen mukaan (Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula 2007, 170). Päädyimme asiakkaani kanssa siihen, että leivonnaisrasia sisältäisi yhden ikkunan ja se sijoitettaisiin rasian yläosaan, kanteen. Ikkunan muotoon hain ideoita Kouvolan kaupungin logosta löytyvistä ympyröistä. Pyöreä muoto tuki Kouvolan kaupungin graafista linjaa ja pyöreät muodot antoivat elävyyttä ikkunalle (kuva 14).

Kuva 14. Luonnos ikkunasta

Ikkunan hauskaksikin miellettävä muoto herätti katsojassa enemmän kiinnostusta kuin suorakaiteen tai yhden ympyrän muotoinen ikkuna. Ikkuna koostui kolmesta erikokoisesta päällekkäin menevästä ympyrästä. Luonnosvaiheessa tein ikkunamallista muutamia eri koko- sekä sommitteluvaihtoehtoja.

6 GRAAFINEN SUUNNITTELU

Pirkko Anttilan esittelemän Problem mix -menetelmän kautta aloitin ideoinnin graafisiin ulkoasuihin liittyen (Anttila 1992, 113). Asiakkaan kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta keräsin määritteliemiä pakkausteemojen ympärille adjektiiveja, joiden avulla hain alkumielikuvaa graafiseen suunnitteluun (kuva 15).

Kuva 15. Pakkausteemojen määrittelyä adjektiivein

Nämä adjektiivit eivät määritelleet vielä tarkasti pakkauksien graafista sisältöä, vaan niillä haettiin apua ideointiin. Kirjasin ylös myös pakkauksen käyttötarkoituksen ja esimerkkejä pakkauksen käyttötilanteesta. Koska lopullista pakkauskokoa ei oltu vielä tässä vaiheessa päätetty, kun aloitin työstämään ensimmäisiä graafisia luonnoksia, niin käytin suunnittelun pohjana pakkausmallia, jonka olin itse mitoittanut. Kuten

Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula kirjassaan (2002, 223) toteavat, niin pakkaussuunnittelussa on hyvä pyrkiä mallintamaan aikaansaannokset, jotta niiden arviointi ja edelleen kehittäminen voisi toteutua realistisesti. ”Pakkaus on aina kolmiulotteinen esine, jota tarkastellaan useasta suunnasta.”(Järvi- Kääriäinen ja Leppänen- Turkula 2007, 223). Tein siis jokaisista luonnoksista kolmiulotteiset protomallit. Muutaman luonnoskierroksen jälkeen käyttöön otettiin lopullinen rasiakoko, joka oli jo olemassa oleva rasiamalli. Kyseessä olevan rasiamallin mittapiirros ja rakennekuva löytyy liitteenä (liite 4).

6.1 Luonnokset — 1. pakkaus ”Min mustikkainen”

Pakkauksen graafisen ulkoasun suunnittelu lähti tuotteesta itsestään. ”Min mustikkainen” on herkullinen, kevyt leivonnainen, joka sisältää pehmeää vanilja- ja mustikkatuorejuustomoussea. Pakkauksen tuli antaa viesti leivonnaisesta ja siitä, mitä leivonnainen sisältää. Myös Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula painottavat kirjassaan elintarvikepakkauksen merkitystä tuotteesta saatavan mielikuvan luomisessa. Pakkauksen tulee ilmentää graafiselta osaltaan tuotetta itseään jopa niinkin hyvin, että se herättää halun maistaa tuotetta (Järvi-Kääriäinen ja Leppänen-Turkula 2007, 218).

Ideoinnin apuna käytin myös Matt Woolmanin kokoamaa väriyhdistelmistä kertovaa kirjaa (Woolman 2009), joka sisälsi esimerkkipakkauksia ja niissä käytettyjä värejä ja väriyhdistelmiä. Kirja syventää suunnittelijan näkökulmaa siitä, miten väriyhdistelmillä voidaan luoda miellyttäviä kokonaisuuksia, ja miten esimerkiksi värien tummuus ja vaaleusasteet vaikuttavat värien kokemiseen. Mielenkiintoisimpia olivat pakkaukset, joissa värien määrä oli vähäinen, mutta käytetyt värit olivat vahvoja.

Ensimmäiseen luonnokseen otin pääväriksi punertavan violetin, joka kuvastaa leivonnaisen sisältämän mustikkatäytteen väriä. Valitsemani väri oli myös tunnelmaltaan pehmeä, joka tuki leivonnaisen koostumusta. Halusin kuvata myös konkreettisesti mustikkaa pakkauksessa, jolloin piirsinkin pelkistetyt mustikat pakkauksen etuosaan. Käytin mustikkakuviota myös taustakuviona. Valkoisen värin toin pakkaukseen violetin rinnalle, koska halusin rauhoittaa pakkauksen kokonaiskuvaa (kuva 16).

Kuva 16. ”Min mustikkainen” –rasiamallin ensimmäinen luonnos

Tekstien suunnittelussa otin huomioon etenkin tekstien koon. Tekstien tuli olla helposti luettavissa, mutta tuotteen nimi tuli olla selkeästi isommalla pistekoolla kuin muut tekstit. Kuten Sumiloff kirjansa typografiaa käsittelevässä osiossaan painottaa (Sumiloff 2000, 18), niin typografiassa tulee ottaa huomioon tekstin luettavuus. Tässä kohtaa myös taustaväriin ja tekstin väliseen kontrastiin on hyvä kiinnittää huomiota. Valkoinen väri oli mielestäni paras valinta teksteille, jotka olivat pakkauksessa violetilla pohjalla. Näin kontrasti oli tarpeeksi suuri ja tekstit erottuivat hyvin.

Pretzer kehottaa kirjassaan (Pretzer 1998, 26) olemaan luova etenkin fonttien valinnassa. Ideointia voi hakea esimerkiksi tuotteesta tai kuvista. Otsikko tulisi tuoda esiin muusta tekstistä ja sen pitäisi herättää katsojan mielenkiinto ensimmäisenä. Tätä ajatusta käytin hyväksi, kun lähdin ideoimaan graafista linjaa pakkauksen nimelle eli ”Min mustikkaiselle”. Valitsin käytettäväksi fontiksi Segoe Scriptin, joka on hieman käsinkirjoitetun näköinen, mutta selkeä lukea. Fonttia voi kuvailla ystävälliseksi. Samaa fonttia käytin myös pakkaukseen liitetyissä sloganeissa ja takaosan tarinaosiossa, jossa kerrotaan leivonnaisesta.

Koska kyseessä oli pakkaus ja elintarvikelainsäädäntö määräsi osan pakkaukseen liitettävistä teksteistä, tuli minun huomioida, että esimerkiksi ainesosaluettelolle jäi tarpeeksi tilaa ja fonttikoko pystyttiin pitämään luettavana. Ainesosaluettelossa kannatti keskittyä siihen, että asiasisältö tulee esille. Kuten Pretzer kirjassaan toteaa (Pretzer 1998, 26), niin tietynlaisissa teksteissä ihmiset eivät odota näkevänsä mitään

turhaa. Eli ainesosaluettelo on virallinen, lakisääteinen teksti, jota ei pidä lähteä muotoilemaan graafisesta näkökulmasta liian runsaaksi ja taiteelliseksi. Tein konkreettisia testauksia tekstien luettavuudesta tulostamalla ainesosaluettelon tekstiä eri fonteilla ja erilaisilla pistekooilla (liite 5). Luettavuuden testaus oli tärkeää ainesosaluettelon kohdalla, koska Kainulainen ja Åberg olivat tutkimuksissaan huomanneet, että etenkin nuoret suunnittelijat valitsevat usein liian pieniä kirjaintyyppejä (2004, 43). Kun olin näyttänyt ainesosaluettelomalleja asiakkaalleni, valitsimme yhden mallin, jota käytin kaikissa kolmessa pakkausgraafiikassa. Valitussa ainesosaluettelossa otsikkoon oli valittu Verdana Bold ja itse ainesosaluetteloon Verdana regular (kuva 17).

Kuva 17. Ainesosaluettelo

Verdana on kirjaintyyppi, joka edustaa antiikvatyyppiä. Kuten Itkonen kirjassaan toteaa, on suositeltavaa käyttää antiikvaa pitkissä teksteissä, koska antiikvojen vaakasuorat pääteviivat ohjaavat lukijan silmää ja auttavat rivillä pysymistä (Itkonen 2004, 63).

Toisessa luonnosvaiheessa liitin pakkauksen etuosaan lisää taustakuviointia, jolloin sommittelin grafiikkaan kermavaahtopyörteitä ja lisäksi mustikkakuviointia kansiosaan. Ideana oli kokeilla runsaampaa kuvitusta (kuva 18).

Kuva 18. ”Min mustikkainen” –rasiamallin toinen luonnos

Kolmannessa luonnosvaiheessa muutin taustakuviointia niin, että käytin kermavahtokuvioinnista toisenlaista kuvaa. Tämä kuva ilmensi minusta paremmin virtaavaa Kymijokea kuohuineen. Jätin pois mustikkakuvioinnit ja toin pakkauksen etuosaan valokuvan leivonnaisen sisällöstä eli kermavaahdosta ja mustikoista (kuva 19).

Kuva 19. ”Min mustikkainen” –rasiamallin kolmas luonnos

Asiakkaani pyysi Kouvolan taidemuseon amanuenssin, Anna-Kaarina Kippolan, arvioimaan luonnosta, koska asiakkaani halusi mielipiteen visuaalisen alan asiantuntijalta. Valokuvien käyttö yleisesti ei miellyttänyt asiakastani ja Kippola oli myös samaa mieltä. Graafinen ja piirrosmainen tyyli olivat sitä, mitä leivonnaisrasian ulkoasulta haluttiin. Rasian etuosa sai olla pelkistetympi, joten nyt haettiin enemmänkin tyyliä, jota käytin jo ensimmäisessä luonnoksessa. Suunnittelutyö jatkui edellä mainituilla kriteereillä, ja tässä vaiheessa myös rasian lopullinen koko

päätettiin. Lopulliseksi rasiamalliksi asiakkaani valitsi jo olemassa olevan rasiamallin ja sen mitoitukset.

6.2 Luonnokset — 2. pakkaus ”Minun Kouvolaani”

Tämän leivosrasian funktio oli mainostaa Minun Kouvolaani -hanketta sen lisäksi, että se toisi esille myös itse tuotteen. ”Minun Kouvolaani” -pakkaukseen otin värejä Minun Kouvolaani -hankkeen käyttämästä graafisesta linjasta. Koska Minun Kouvolaani -hanke oli ollut jo esille muun muassa lehdissä omalla selkeällä graafisella tyyllillään ja oranssi väri oli vahvasti tunnistettavissa tämän hankkeen väriksi, niin otin oranssin pääväriksi myös leivosrasiaan. Oranssi väri toimi myös neutraalina värinä hyvin, koska Kouvolaan kulttuuritoimi halusi käyttää rasiaa mahdollisesti myös muiden leivonnaisten kuin pelkästään ”Min mustikkaisen” jakeluun, joten näin ollen oranssi väri ei sitonut leivosrasiaa mihinkään tiettyyn leivonnaiseen.

Minun Kouvolaani -hankkeen mainontanäkökulmaa toin graafiseen ulkoasuun liittämällä rasian etuosaan kuvia, jotka oli otettu Kouvolaan erilaisista tapahtumista. Ideana oli luoda mielikuva tapahtumarikkaasta Kouvolaan ja ympyröiden sekä pallojen kautta tuoda liikkuvaa ja elävää rytmiä grafiikkaan. Minun Kouvolaani -logon sijoitin vasemmalle puolelle rasian etuosaa, jotta se olisi näkyvällä paikalla, mutta olisi selvästi erillään leivonnaisen nimestä (kuva 20).

Kuva 20. ”Minun Kouvolaani” -rasiamallin ensimmäinen luonnos

Ensimmäinen luonnos oli väreiltään asiakkaani mielestä hyvä, mutta valokuvien sekä ympyröiden käyttöä tuli harkita uudelleen. Rasia näytti asiakkaan mielestä ehkä hieman liian täydeltä ensimmäisessä luonnoksessa. Niinpä lähdin pelkistämään grafiikkaa ja samalla mietin syvemmin sitä, miten rasiassa saataisiin tuotua esille paremmin se, että rasia sisältää leivonnaisia. Päädyin luonnostelevaan kuvituksen kautta kaksi leipuria, jotka viestivät välillisesti, että kyseessä on leivonnaisia sisältävä pakkaus. Tässä luonnoksessa muutin myös joidenkin tekstien pistekokoa ja testasin Minun Kouvolani -logoa suurempana (kuva 21).

Kuva 21. ”Minun Kouvolani” -rasiamallin toinen luonnos

Toisessa luonnoksessa graafinen kuvitus miellytti asiakastani ja tekstien pistekoko oli parempi. Rasian etuosa oli kuitenkin yhä liian täysi eli elementtejä tuli karsia. Myös rasian väri ei vastannut täydellisesti asiakkaani toivomaa oranssia, joten oranssin sävyä tuli muuttaa niin, että se olisi virallisesti Kouvolan kaupungin käyttämä oranssi. Suunnittelutyö jatkui edellä mainituilla muutoksilla ja otin käyttöön rasiamallin, joka tulisi olemaan lopullinen malli, mitä asiakkaani tulisi käyttämään.

6.3 Luonnokset — 3. pakkaus ”Kouvola”

Kouvola-teeman sisältämän pakkauksen ideana oli tuoda pakkauksessa esiin Kouvolan kaupunkia ja sen imagoa. Määrittelimme asiakkaan kanssa myös pakkaukselle liikelahja-funktion, jolloin leivonnaispakkaus voisi olla myös yrityslahjana annettava tuote. Vaikka leivonnaisten jakelu yrityslahjana saattoi kuulostaa ensin varsin vieraalta idealta, niin tarkemmin asiaa pohdittuamme, leivonnaista voitaisi hyvinkin jakaa yrityslahjana esimerkiksi Kouvolan

kaupungintalolla erilaisissa tapahtumissa. Innovaatioita etsitään koko ajan lisää liikelahjoissa, ja kuten Krabbe kirjassaan toteaa (Krabbe 2004, 96), niin trendinä on siirtyä liikelahjamaailmassa pois lippalakeista ja muista suoranaisista mainoslahjoista.

Graafiseen suunnitteluun otin avuksi Kouvolan kaupungin graafisen ohjeiston (Kouvolan kaupunki 2009), jossa oli selvitetty hyvin Kouvolan kaupungin käyttämät värit ja logot. Kouvolan kaupungin logo on värikäs ja sitä käytetään yleensä valkoisella pohjalla. Mikäli pohjaväri on muu kuin valkoinen, käytetään logoa mustana tai valkoisena. Kouvolan graafisessa ohjeistossa kuvataan Kouvolan kaupungin logon (kuva 22) viestivän hillittyä arvokkuutta, johon on liitetty moderni keveys. Värikkäät pisteet kuvaavat taajamia, kyliä ja keskustoja Kouvolan alueella. Logo kuvaa vahvasti uudistunutta Kouvola, jossa on haluttu tuoda esille positiivinen energia ja vuorovaikutus eri tahojen välillä.

Kuva 22. Kouvolan kaupungin logo

Ensimmäisissä luonnoksissa halusin tuoda esille Kouvolan kaupungin vaalealla pohjalla, jossa pakkauksen läpi virtaisi Kymijoki. Kymijoki on yksi tärkeimmistä elementeistä Kouvolan kaupungissa. Sinisen värin otin Kouvolan kaupungin logosta. Otin pakkaukseen myös kuvia Kouvola, joilla halusin kuvata tarkemmin Kymijokea ja vesistöjä Kouvolan kaupungin alueella. Toin pakkaukseen myös

mustikkaelementin, mutta pelkistin sen näkyvyyttä käyttämällä mustikassa sinistä väriä, jolloin se uppoutui kokonaiskuvaan paremmin (kuva 23).

Kuva 23. ”Kouvola” –rasiamallin ensimmäinen luonnos

Tulostamalla luonnokset huomasin, että käyttämäni sininen väri oli sävyltään enemmänkin turkoosi. Tämä ei antanut pakkaukselle haluamaani tunnelmaa, joten väriä tuli muuttaa. Virtaava Kymijoki, jota kuvasivat lainemaiset muodot pakkauksessa olivat asiakkaani mielestä ideana hyvä, mutta niitä tuli vielä kehittää.

Seuraavassa luonnosvaiheessa kokeilin erilaista sinisen sävyä, koska halusin kuitenkin pitää vielä kiinni Kymijoki ideasta. Kokeilin myös tuoda Kymijoen kuohuja esille kermavaahdotuotteiden muodossa. Idea tuli ”Min mustikkaisesta”, joka oli koristeltu kermavaahdotuotteilla. Tein kaksi erilaista grafiikkaluonnosta, joissa toisessa laineet olivat yhä osa grafiikkaa, mutta seuraavassa luonnoksessa olin jättänyt laineet pois ja lähdin hakemaan vielä pelkistetympää linjaa (kuva 24).

Kuva 24. ”Kouvola” –rasiamallin toiset luonnokset

Kolmannessa luonnosvaiheessa muutin etuosan kermavaahtopyörre ideaa niin, että käytin grafiikassa kuvaa, joka sisälsi kermavaahdon lisäksi myös mustikoita. Nostettaessa esiin tuotteen sisältämiä ainesosia pakkauksen grafiikassa saavutetaan parempi markkinaetu, koska pakkauksen on puhuttava puolestaan silloinkin kun muuta markkinointia ei ole (Järvi- Kääriäinen ja Leppänen- Turkula 2002, 220). Konkreettisten ainesosien käyttö kuvina grafiikassa toi siis realistisempaa kuvaa siitä, mitä pakkauksessa oleva tuote sisältää, ja se toimi yhtenä houkuttelu keinona kuluttajaa ajatellen (kuva 25 ja kuva 26).

Kuva 25. ”Kouvola” –rasiamallin kolmas luonnos

Kuva 26. ”Kouvola” –rasiamallin kolmas luonnos

Tein kaksi erilaista luonnosta, joissa molemmissa oli käytetty mustikan ja kermavaahdon kuvia. Asiakkaani ei kuitenkaan perusteluistani huolimatta halunnut valokuvia rasiaan grafiikkaan, vaan piirrosmaista kuvitusta. Laineiden käyttö grafiikassa sai yhä enemmän kannatusta asiakkaani puolelta, ja Kouvolan kaupungin logo päätettiin pitää värillisenä rasiaan etuosassa. Ratkaistavaksi tuli se, miten yhdistää Kouvolan värillinen logo laine kuvioinnin kanssa. Sinisen värin sävyä tuli myös muuttaa niin, että se olisi yksi niistä sinisen sävyistä, joita Kouvolan kaupunki virallisesti käyttää.

7 VALMIIT PAKKAUKSET

Valmis leivonnaisrasia oli kooltaan 145mm x 115mm x 60mm ja materiaaliksi valittiin elintarvikekartonki. Rasia muodostui kahdesta osasta, kannesta ja pohjasta. Kansiosaan tuli ikkuna, jonka materiaali olisi muovia. Tarkoituksena oli, että tämä rasiamalli toimitetaan pakkausvalmistajalta levymäisinä pakkauksen tilaajalle, jolloin rasia kootaan vasta käyttöönottilanteessa. Rasiaan koko oli kuljetusta ajatellen käyttökelpoinen, koska se sijoittui leipomoiden käyttämiin kuljetuslaatikoihin hyvin, ja kuluttajaa ajatellen rasiaa oli helppo kuljettaa, koska siitä sai hyvän otteen. Grafiikka sijoitettiin kansiosaan ja pohja oli blanco, valkoinen. Tein valmiista rasiasta ja sen kolmesta eri grafiikasta myös viralliset rakennekuvat 1:1 (liite 6), joista pakkauksen valmistaja pystyy tekemään painovalmiin materiaalin.

7.1 Pakkaus 1.

Valmiin ”Min Mustikkainen” -leivonnaisrasian pääväreinä olivat violetin eri sävyt sekä valkoinen (kuva 27). Grafiikka sijoitettiin uuteen, lopulliseen rasiakokoon, jolloin otin huomioon sen, että rasia oli nyt hieman pienempi, kuin mitä aiemmin olin käyttänyt luonnoksien pohjana.

Kuva 27. Valmis leivonnaisrasia ”Min mustikkainen”

Pelkistin etuosan kuvitusta asiakkaan toiveiden mukaan ja jätin kansiosaan pelkästään sloganin ”Maista pala Kouvola”. Rasian takaosaan sijoitin ainesosaluettelon ja pienen tarinan, joka kertoo leivonnaisesta. Ainesosaluettelon sisältämä teksti ei ollut vielä virallinen, koska asiakkaani ei ollut vielä saanut yhteistyökumppanikseen leipomoa, joka laatisi ainesosaluettelon.

7.2 Pakkaus 2.

Valmis ”Minun Kouvolani” -leivonnaisrasia (kuva 28) sai pääväriksensä oranssin, jonka sävyn muutin asiakkaani toiveiden mukaiseksi käyttämällä Kouvolan kaupungin

logossa esiintyvää oranssia, joka löytyi graafisesta ohjeistosta (Kouvolan kaupunki 2009, Graafinen ohjeisto -PDF).

Kuva 28. Valmis leivonnaisrasia ”Minun Kouvolani”

Etuosassa korostin Minun Kouvolani –hankkeen logoa ja kuvituksessa käytin leipurihahmoja. Poistin rasian etuosasta tekstiä, jotta etuosa kevenisi graafisilta elementeiltään. Rasian takaosassa sijaitseva mainostila Minun Kouvolani -hankkeen tapahtumia varten jätettiin tässä vaiheessa vielä täyttämättä virallisilla tiedoilla, koska asiakas päättää vasta rasian valmistusvaiheessa mitä tapahtumia haluaa rasiassa tuoda esille.

7.3 Pakkaus 3.

Valmis ”Kouvola” –leivonnaisrasia oli ulkonäöltään moderni ja kevyt (kuva 29). Pääväreinä olivat valkoinen ja sininen, jonka sävy oli otettu Kouvolan kaupungin logossa esiintyvistä sinisistä.

Kuva 29. Valmis leivonnaisrasia ”Kouvola”

Kymijokea kuvastavat laineet virtaavat läpi rasiaan, jolloin ne toivat pakkaukselle väriä ja liikkuvaa elementtiä. Kouvolan logo oli sijoitettu näkyvälle paikalle rasiaan. Piirrosmaiset mustikat ilmensivät rasiaan sisällä olevaa tuotetta, Min mustikkaista.

8 POHDINTA

Pakkaussuunnittelu on laaja käsite. Pakkaussuunnitteluun voidaan liittää taide, tiede ja teknologia. Omassa työssäni korostuvat taide ja teknologia, jolloin pääpaino oli graafisessa suunnittelussa ja pakkauksen rakenteisiin sekä valmistukseen liittyvissä asioissa. Tiede ilmeni työssäni pienemmissä määrin, jolloin käsittelin elintarvikelakia ja pakkausmateriaalivaatimuksia. Näiden kolmen laajan alan yhteen sovittaminen ei olisi ollut mahdollista opinnäytetyössäni ilman selkeää työnrajausta. Rajauksella selkeytin mitä kaikkea suunnittelutyön tuli sisältää ja mitä tavoitteita siihen liitetään.

Tavoitteiden saavuttaminen vaati minulta itseltäni paljon, koska asiakkaani puolelta ei ollut mahdollista saada pakkaussuunnitteluun liittyvää ohjausta. Tutkimuskysymykseen ”Millainen pakkaus Kouvolan kaupungin nimikkoleivonnaiselle” sain vastauksen harkitun tiedonhankinnan ja analysoinnin kautta, jota hyödynsin suunnitteluprosessissa. Mielestäni osasin keskittyä suunnitteluprosessissa hyvin tärkeimpiin asioihin ja pystyin hyödyntämään paljon tiedonhankinnastani saamiani materiaaleja. Tässä projektissa suunnittelijalta vaadittiin paljon itsenäistä työskentelyä ja taitoa etsiä tietoa, jota ei ollut mahdollista saada esimerkiksi asiakkaan tai ohjaavan opettajan kautta.

Suunnittelu oli alussa haastavaa, koska minulla oli melko vapaat kädet. Kolmen erilaisen graafisen ulkoasun suunnittelua helpotti kuitenkin se, että tein adjektiivien kautta määrittelyä jokaiselle suunnittelemani graafikalle. Graafista suunnittelua auttoi myös se, että olen harrastanut jo vuosia leipomista ja ruoanlaittoa, joten tämän kautta minulla oli jo alkumielikuva leivonnaispakkauksista. Tiedonhankintani markkinoilla olevista leivonnaispakkauksista avasi enemmän näkemystäni graafisesta suunnittelusta, joka liittyy elintarvikkeisiin. Graafinen suunnittelu on monialainen laji, ja leivonnaispakkauksien suunnittelussa eri asiat korostuvat, kun niitä verrataan esimerkiksi makeispakkauksiin. Opin pakkaussuunnittelusta paljon työni edetessä, ja vaikka en päässyt suunnittelemaan pakkauksen rakennetta, niin tietotaito karttui myös tämänkin osalta. Sain paljon tietoa pakkauksien valmistustavoista ja asioista, joita tulee ottaa huomioon pakkaussuunnittelussa.

Lopputuloksena syntyi kolme erilaista graafista ulkoasua leivonnaisrasialle, jotka ilmensivät omaa teemaansa. Mielestäni onnistuin tuomaan jokaisen rasian kohdalla nämä teemat hyvin esille. Hienostuneessa, kevyen modernissa ”Kouvola” –leivonnaisrasiassa korostuu Kymijoki ja ”Min mustikkainen” -leivonnaisrasia on ulkonäöltään leivonnaisen tavoin pehmeä ja mustikkainen. Värikkään ja eloisan ”Minun Kouvolani” -leivonnaisrasian kohdalla onnistuin luomaan rasialle graafisen ulkonäön, joka ei sido pakkausta mihinkään tiettyyn leivonnaiseen, mutta kuvastaa silti sitä, että pakkaus sisältää leipomossa tehtyjä tuotteita.

Leivonnaisrasian konkreettista käyttöä ja valmistusta ajatellen on suunnittelemani rasia valmis tuotantoon meneväksi. Leivonnaisrasia on suunniteltu elintarvikelainsäädännön vaatimusten mukaan ja rasian grafiikat on tehty viralliselle

rakennepohjalle, joten pakkauksen valmistaja pystyy tekemään työni pohjalta painovalmiin materiaalin.

Asiakkaani mielipide vahvisti omaa tyytyväisyyttäni työn tuloksiin. Vaikka olinkin toisaalta halunnut käyttää konkreettisempia kuvituksia rasioissa, kuten valokuvia, niin asiakkaan toiveet tuli tietysti täyttää. Asiakas halusi piirrosmaista ja pelkistettyä tyyliä rasioihin. Suunnittelemani leivosrasiat olivat juuri sellaisia, mitä Kouvolan kulttuuritoimi oli toivonut, ja olin onnistunut tuomaan halutun tunnelman rasioiden grafiikoihin. Palaverissa, jossa katsoimme läpi valmiita leivonnaisrasioita, taidemuseon amanuenssi Anna-Kaarina Kippola kehui etenkin ”Kouvola” -rasiaa hienostuneeksi ja ”Min mustikkainen” -rasiaa taiteelliseksi. Asiakkaani oli myös kokonaisuudessaan tyytyväinen tekemääni projektiin ja yhteistyöhömmö, ja etenkin siihen, että minulta löytyi ammattitaitoa ja asiantuntemusta monissa eri vaiheissa, mitä pakkaussuunnitteluprojektin aikana kävimme läpi.

Ongelmallisia tilanteita oli muutamia suunnitteluprosessin aikana, ja suurin niistä oli se, että alunperin pakkauksen valmistajaksi hankittu Solver palvelut ei pystynytään vielä valmistamaan suunnittelemaani rasiamalla, koska heillä ei ollut mahdollisuutta työstää elintarvikekartonkia painolinjastollaan. Tarkoituksena olisi ollut myös, että olisin saanut teetetystä rasioista protomallit Solver palveluiden tehtaalla. Tämä painotyöhön liittyvä ongelma tuli tietoon yllättäen, hieman jopa liian myöhäisessä vaiheessa. Itse ihmettelin, miksi kukaan muu pakkausprojektissa mukana ollut henkilö ei tiedostanut, että leivonnaisen pakkaus tarvitsee elintarvikekartonkia pakkausmateriaaliksi. Onneksi kuitenkin suunnittelutyö ei kaatunut tähän vastoinkäymiseen, vaan sovimme asiakkaani kanssa, että suunnittelen leivosrasian, jonka ensimmäiset valmistussarjat todennäköisesti tehdään offset-painotekniikalla ja myöhemmin, kun Solver palvelut kehittävät painolinjastoaan, niin rasia tullaan valmistamaan digitaalisella painotekniikalla.

Aloittaessani opinnäytetyötä asiakkaallani ei ollut paljoakaan tietoa siitä, mitä pakkaussuunnittelu sisältää ja mitä siinä tulee ottaa huomioon. Aikaa kului alkuvaiheessa turhankin paljon siihen, että pakkaus käsitteenä oli hieman epäselvä asiakkaalleni, ja etenkin, kun kyse oli elintarvikepakkauksesta. Opinnäytetyölle laatimani aikataulu ei pitänyt niin hyvin paikkaansa, kuin olin suunnitellut, koska asiakkaallani oli kevään aikana paljon projekteja meneillään, joten välillä aikataulujen

sovittaminen ja palaverien sopiminen oli vaikeaa. Olisin toivonut enemmän tapaamisia asiakkaani kanssa sekä syvällisempiä keskusteluja leivosrasian ulkonäköön liittyen.

Pakkaussuunnittelu on kiinnostanut minua koko opiskelujeni ajan. Oli erittäin positiivista, että sain opinnäytetyön aiheen pakkaussuunnittelun alalta. Pakkausala on kasvava suunnitteluala Suomessa, ja voisin kuvitella, että pakkaussuunnittelu ei ole ensimmäinen muotoilun ammattiala, josta karsitaan, vaan pikemminkin siihen panostetaan. Vaikka moni kuluttaja ei kaupassa käydessään ehkä tiedosta niinkään pakkauksien merkitystä ja sitä, että pakkauksilla on aina suunnittelijansa, niin itse arvostan paljon hyviä ja toimivia pakkauksia niin rakenteensa kuin ulkonäkönsä puolesta.

Opinnäytetyöni aihe oli minulle henkilökohtaisesti läheinen, koska olin itse Kouvolan nimikkoleivonnaisen kehittäjä. Minusta oli myös arvostettavaa se, että Kouvolan kulttuuritoimi pyysi minua suunnittelemaan leivonnaiselle pakkausta. Kontaktien luominen tavalla tai toisella on aina tärkeää, ja opinnäytetyöni aiheen sain juuri sen ansiosta, että olin ollut Kouvolan kulttuuritoimen kanssa tekemisissä jo aiemmin. Itse uskon, että opinnäytetyön kautta saan nimeäni tunnetuksi Kouvolaan, ja tulevaisuutta ajatellen opinnäytetyöni antaa lisäarvoa ansioluettelolleni, koska olen suunnitellut jotain konkreettista ja asiakkaani on Kouvolan kulttuuritoimen kautta myös Kouvolan kaupunki.

Rasian jatkokehittelyn suhteen olemme keskustelleet asiakkaani kanssa, jolloin olemme puhuneet muun muassa ÄlyKop -hankkeen tarjoamasta uudesta pakkaukseen liitettävästä viivakoodijärjestelmästä, joka tarjoaa mahdollisuuden sisällyttää viivakoodiin esimerkiksi musiikkia. Leivonnaisrasiassa se tarkoittaisi viivakoodia, joka sisältää esimerkiksi Kouvolan kaupungin nimikkosävelmän. Viivakoodin toiminta-ajatus on, että viivakoodi ottaa verkkoyhteyden tietokoneeseen, johon musiikin voi ladata. Tällä elementillä leivonnaisrasialle saataisiin älypakkaus -nimike, jota Kouvolan kulttuuritoimi toivoo. Pakkaussuunnittelu olisi tämän tutkimusaiheen kohdalla tulevaisuusorientoitunutta, koska tietokoneet ja digitaalisuus ovat kasvavia tiedonsiirtovälineitä ja tekniikkana niitä pidetään kehittyvinä elementteinä sekä mahdollisuuksien avaajina.

Käytännönläheisempiä jatkokehityksiä pakkaukselle olisi materiaalien työstäminen ympäristöystävällisimmiksi, koska nyt esimerkiksi leivonnaisrasian ikkunassa käytettävä muovi ei ole yhtä ekologinen kuin rasian muu materiaali eli kartonki. Aihe olisi ajankohtainen, koska ekologisuus on tärkeä arvo pakkausalalla. Asiakkaani kanssa on ollut myös puhetta tuoteperheideista eli leivosrasioiden ympärille suunniteltaisiin lisää samaa tyyliä olevia pakkauksia, mutta ne sisältäisivät muita Kouvolan kaupungin tarjoamia tuotteita.

Kuitenkin ennen kuin jatkokehittelyyn ryhdytään, niin tämän hetkinen tilanne leivonnaisrasian suhteen on se, että suunnittelemani leivonnaisrasian graafisista ulkoasuista ”Minun Kouvolaani” -pakkaus tullaan todennäköisesti valmistamaan ensimmäisenä. Tämä perustuu siihen, että ”Minun Kouvolaani” -hanke on tällä hetkellä ajankohtaisin ja kolmen ulkoasultaan eroavan pakkauksen valmistaminen yhdellä kertaa olisi kustannuksiltaan kallista. Ensimmäisten leivonnaispakkausten valmistuksessa käytetään todennäköisesti offset-painotekniikkaa, jossa elintarvikekartonkia pystytään työstämään hyvin. Olen ollut itse jo yhteydessä mahdolliseen pakkausvalmistajaan, Er-Pakkaus Oy:hyn, joka käyttää offset-tekniikkaa ja pystyy valmistamaan leivonnaisrasian elintarvikekartongista. Asiakkaallani on tarkoitus tilata leivonnaisrasioita kaikilla kolmella ulkoasulla, kunhan Solver palvelut kehittävät painolinjastoaan ja pystyvät valmistamaan pakkauksia vielä edullisemmin digitaalisella painotekniikallaan.

Olen kokonaisuutena erittäin tyytyväinen opinnäytetyöhöni ja sen tuloksiin. Olen oppinut paljon ja saanut näyttää omia taitojani konkreettisen toimeksiannon kautta. Tieto siitä, että suunnittelemani grafiikoita on todellakin tarkoitus käyttää, antaa tehdylle työlle kunniaa ja minulle itselleni suunnittelijana varmuutta omaa ammattiani ajatellen.

KUVALUETTELO

Kuva 1. Viitekehys. kuvaa suunnitteluprosessiin vaikuttavia tekijöitä.

Toimintatutkimus ympäröi kokonaisuutta, koska kaikki tekijät linkittyvät toisiinsa tämän tutkimusmenetelmän kautta. (Annina Verho 2010)

Kuva 2. Kouvolan nimikkoleivonnainen ”Min mustikkainen” Annina Verho 2010)

Kuva 3. Fazerin leivosrasioita, jotka sisältävät eri tuotteita, mutta rasiamalli sama (Annina Verho 2010)

Kuva 4. Leipomoiden käyttämä kartonkinen leivosrasia, joka kasataan kokoon vasta käyttöönottilanteessa. (Annina Verho 2010)

Kuva 5. Mansikkakääretorttupakkaus

(http://www.fazergroup.com/templates/Fazer_ProductInfo.aspx?id=462&epslanguage=FI)

Kuva 6. Omenaleivospakkaus

(http://www.fazergroup.com/templates/Fazer_ProductInfo.aspx?id=109950&epslanguage=FI)

Kuva 7. Kanelipullien pakkaus, jonka grafiikassa on nostettu esiin kanelitangot.

(http://www.fazergroup.com/templates/Fazer_ProductInfo.aspx?id=112165&epslanguage=FI)

Kuva 8. Raparperiirakan pakkaus, jonka grafiikassa on nostettu esiin raparperin palat.

(http://www.fazergroup.com/templates/Fazer_ProductInfo.aspx?id=475&epslanguage=FI)

Kuva 9. Myllyn Paras Oy:n Vierasvara –tuoteperhe

(<http://www.myllynparas.fi/portal/suomi/kuluttajat/tuotteet/kypsapakasteet/>)

Kuva 10. Vaasan kotiuuni –tuoteperhe

(http://www.vaasan.com/public/fi/01_tuotteet/05_kotona/index.jsp)

Kuva 11. Pakkaamisen eri vaiheita kuvaava malli (Annina Verho 2010)

Kuva 12. Luonnoksia pakkausmalleista, joissa yhdistyivät kartonki ja muovi. (Annina Verho 2010)

Kuva 13. Ikkunallinen rasiamalli, joka koostuu pohja- ja kansiosasta. (Annina Verho 2010)

Kuva 14. Luonnos ikkunasta (Annina Verho 2010)

Kuva 15. Pakkausteemojen määrittelyä adjektiivein (Annina Verho 2010)

Kuva 16. ”Min mustikkainen” –rasiamallin ensimmäinen luonnos (Annina Verho 2010)

Kuva 17. Ainesosaluettelo (Annina Verho 2010)

Kuva 18. ”Min mustikkainen” –rasiamallin toinen luonnos (Annina Verho 2010)

Kuva 19. ”Min mustikkainen” –rasiamallin kolmas luonnos (Annina Verho 2010)

Kuva 20. ”Minun Kouvolani” -rasiamallin ensimmäinen luonnos (Annina Verho 2010)

Kuva 21. ”Minun Kouvolani” -rasiamallin toinen luonnos (Annina Verho 2010)

Kuva 22. Kouvolan kaupungin logo (Kouvolan kaupunki 2009. Graafinen ohjeisto-PDF.)

Kuva 23. ”Kouvola” –rasiamallin ensimmäinen luonnos (Annina Verho 2010)

Kuva 24. ”Kouvola” –rasiamallin toiset luonnokset (Annina Verho 2010)

Kuva 25. ”Kouvola” –rasiamallin kolmas luonnos (Annina Verho 2010)

Kuva 26. ”Kouvola” –rasiamallin kolmas luonnos (Annina Verho 2010)

Kuva 27. Valmis leivonnaisrasia ”Min mustikkainen” (Annina Verho 2010)

Kuva 28. Valmis leivonnaisrasia ”Minun Kouvolani” (Annina Verho 2010)

Kuva 29. Valmis leivonnaisrasia ”Kouvola” (Annina Verho 2010)

LÄHTEET

Anttila, Pirkko 1992: Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Helsinki: WSOY.

Anttila, Pirkko 2005: Ilmaisui, Tekeminen ja Tutkiva toiminta. Helsinki: Akatiimi Oy.

Bergström Seija ja Leppänen, Arja 2007. Yrityksen markkinointi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Heinonen, Jaana, Jouppila, Kirsi ja Salovaara, Hanna 2003: Kondiittorin käsikirja. Helsinki: Vesapaino Oy.

Itkonen, Markku 2004: Typografian käsikirja. Helsinki: Gummerus.

Järvi-Kääriäinen, Terhen ja Leppänen-Turkula, Annukka 2007: Toimiva pakkaus. Helsinki: Pakkausteknologia ry- PTR.

Järvi-Kääriäinen, Terhen ja Leppänen-Turkula, Annukka 2002: Pakkaaminen: perustiedot pakkauksista ja pakkaamisesta. Helsinki: Opetushallitus: Pakkausteknologia ry- PTR.

Kainulainen, Jari Ja Åberg, Kalle 2004: Mainospainotuotteen ostajan opas. Jyväskylä: Docendo.

Karjalainen, Loa 1992: Pakkaus: pakkausalan perusoppikirja. Espoo: Pakkausteknologiaryhmä.

Krabbe, Katariina 2004. Suhdetoiminnan käsikirja. Helsinki : Kustannusosakeyhtiö Perhemediat.

Pretzer, Mary 1998: Creative low-budget publication design. Cincinnati : North Light Books.

Seliger, Marja 2009: Kuva-analyysi graafisen muotoilun tutkimustapana. Teoksessa Luova työ tutkimuksen kohteena: Avauksia design-alojen metodologiaan. Toim. Leena Mäkelä-Marttinen. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A. Oppimateriaali. Nro23. Kouvola: Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Seppälä, Markku J., Grönstrad, Joel, Karhuketo, Hannu ja Törn, Tage 2000: Paperin ja kartongin jalostus. Helsinki: Gummerus.

Sumiloff, Lasse 2000: Graafisen suunnittelijan teknologia. Helsinki: Gummerus.

Virkola, Yrjö 1993: Suomalainen mainonta elintarvikemainonnan näkökulmasta. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus.

Woolman, Matt 2009: 100s visual ideas color combinations. Surrey: Angela Patchell Books.

INTERNET-LÄHTEET

Evira. Pakkausmerkintäopas

<http://www.evira.fi/uploads/WebShopFiles/1232542898044.pdf>

[viitattu 15.2.2010]

Finlex. Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät

(<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2004/20041084>)

[viitattu 9.2.2010]

Kouvola kaupunki/ Minun Kouvola -hanke

(<http://www.kouvola.fi/palvelut/museot/museoissatapahtuu/minunkouvola.html>)

[viitattu 8.2.2010]

Kouvola kaupunki/ Kulttuuritoimi

(<http://www.kouvola.fi/palvelut/kulttuurijamuseot.html>)

[viitattu 8.2.2010]

Kouvola Innovation Oy/ Kehityspalvelut

(<http://www.kinno.fi/kehitys.html>)

[viitattu 8.2.2010]

Solver palvelut/ Yritys

(<http://www.solver.fi/yritys>)

[viitattu 22.2.2010]

ÄlyKop -hanke

(<http://tbrc-community.lut.fi/internal/alykop/>)

[viitattu 8.2.2010]

ÄlyKop -hanke/ Älypakkaukset

(<http://tbrc-community.lut.fi/internal/alykop/content/%C3%A4lykop-esittely>)

[viitattu 8.2.2010]

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

Pasila-Lehtinen, Minna 2009. ÄlyKop -hanke. Sähköposti 18.12.2009)

[viitattu 1.3.2010]

Reinilä, Mauri 2010. Haastattelu 16.2.2010. Anjalankoski: Solver palvelut.

[viitattu 25.2.2010]

Kouvolan kaupunki 2009. Graafinen ohjeisto- PDF.

[viitattu 10.3.2010]

LEIVONNAISRASIAT

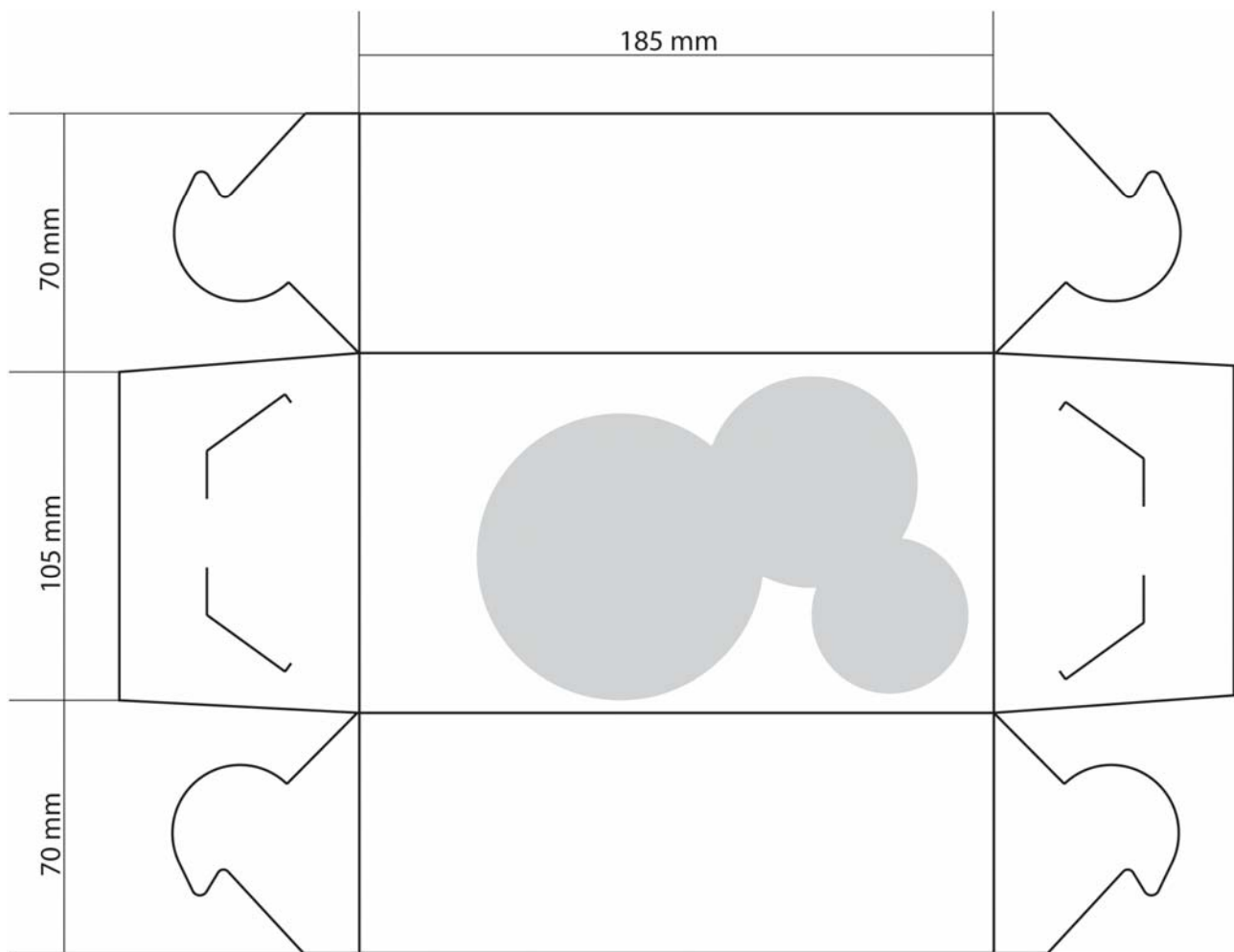

MUUT LEIVONNAISPAKKAUKSET

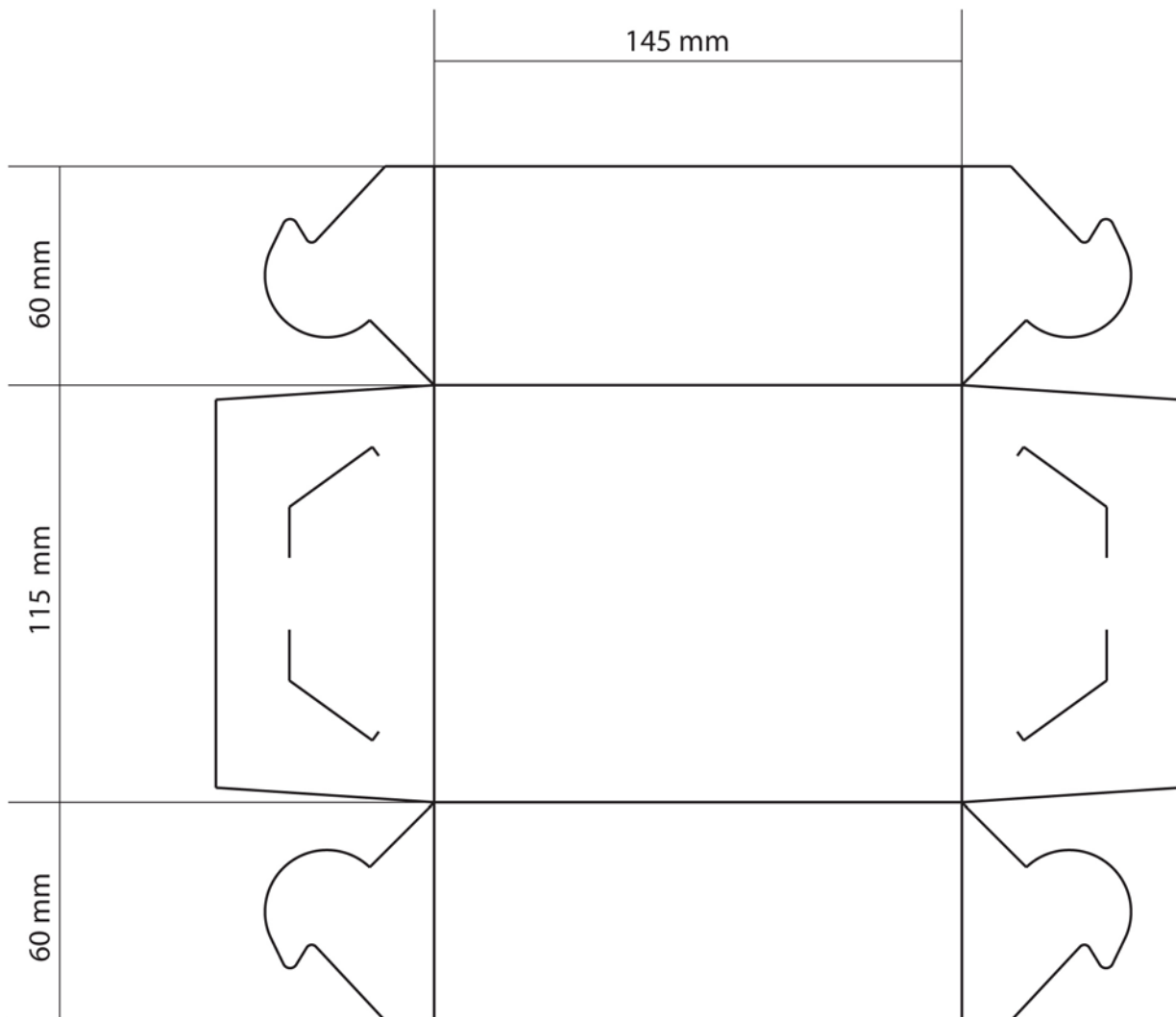
Suunniteltu rasiamalli: mittapiirros 1:2

(185mm x 105mm x 70mm)

Valmis rasiamalli: mittapiirros 1:2

(145mm x 115mm x 60mm)

LUONNOKSIA: AINESOSALUETTELO

otsikko: MyriadPro Semibold Italic
luettelo: MyriadPro regular 8pt

**Min Mustikkainen
mustikka- ja vaniljamoussetäytteinen
leivonnainen 100g (2 kpl)**

Ainekset: vehnäjauho, mustikka (10 %), leivinjauhe, sokeri, kananmuna, liivate, tuorejuusto, vähälaktoositon vispikerma, sitruunatiiviste, hyytelösokeri

otsikko: Arial Bold Italic
luettelo: Arial regular 8pt

**Min Mustikkainen
mustikka- ja vaniljamoussetäytteinen
leivonnainen 100g (2 kpl)**

Ainekset: vehnäjauho, mustikka(10 %), leivinjauhe, sokeri, kananmuna, liivate, tuorejuusto, vähälaktoositon vispikerma, sitruunatiiviste, hyytelösokeri

otsikko: Verdana Bold
luettelo: Verdana regular 8pt

**Min Mustikkainen
mustikka- ja vaniljamoussetäytteinen
leivonnainen 100g (2 kpl)**

Ainekset: vehnäjauho, mustikka (10 %), leivinjauhe, sokeri, kananmuna, liivate, tuorejuusto, vähälaktoositon vispikerma, sitruunatiiviste, hyytelösokeri

otsikko: Book Antiqua
luettelo: Verdana regular 7pt

**Min Mustikkainen
mustikka- ja vaniljamoussetäytteinen
leivonnainen 100g (2 kpl)**

Ainekset: vehnäjauho, mustikka (10 %), leivinjauhe, sokeri, kananmuna, liivate, tuorejuusto, vähälaktoositon vispikerma, sitruunatiiviste, hyytelösokeri

otsikko: Verdana Bold
luettelo: Verdana regular 7pt

**Min Mustikkainen
mustikka- ja vaniljamoussetäytteinen
leivonnainen 100g (2 kpl)**

Ainekset: vehnäjauho, mustikka (10 %), leivinjauhe, sokeri, kananmuna, liivate, tuorejuusto, vähälaktoositon vispikerma, sitruunatiiviste, hyytelösokeri

otsikko: Times New Roman Bold Italic
luettelo: MyriadPro regular 8pt

**Min Mustikkainen
mustikka- ja vaniljamoussetäytteinen
leivonnainen 100g (2kpl)**

Ainekset: vehnäjauho, mustikka (10 %), leivinjauhe, sokeri, kananmuna, liivate, tuorejuusto, vähälaktoositon vispikerma, sitruunatiiviste, hyytelösokeri

Valmis leivonnaisrasia "Min mustikkainen"
Rakennekuva 1:2

Valmis leivonnaisrasia "Minun Kouvolani"
Rakennekuva 1:2

Valmis leivonnaisrasia "Kouvola"
Rakennekuva 1:2

